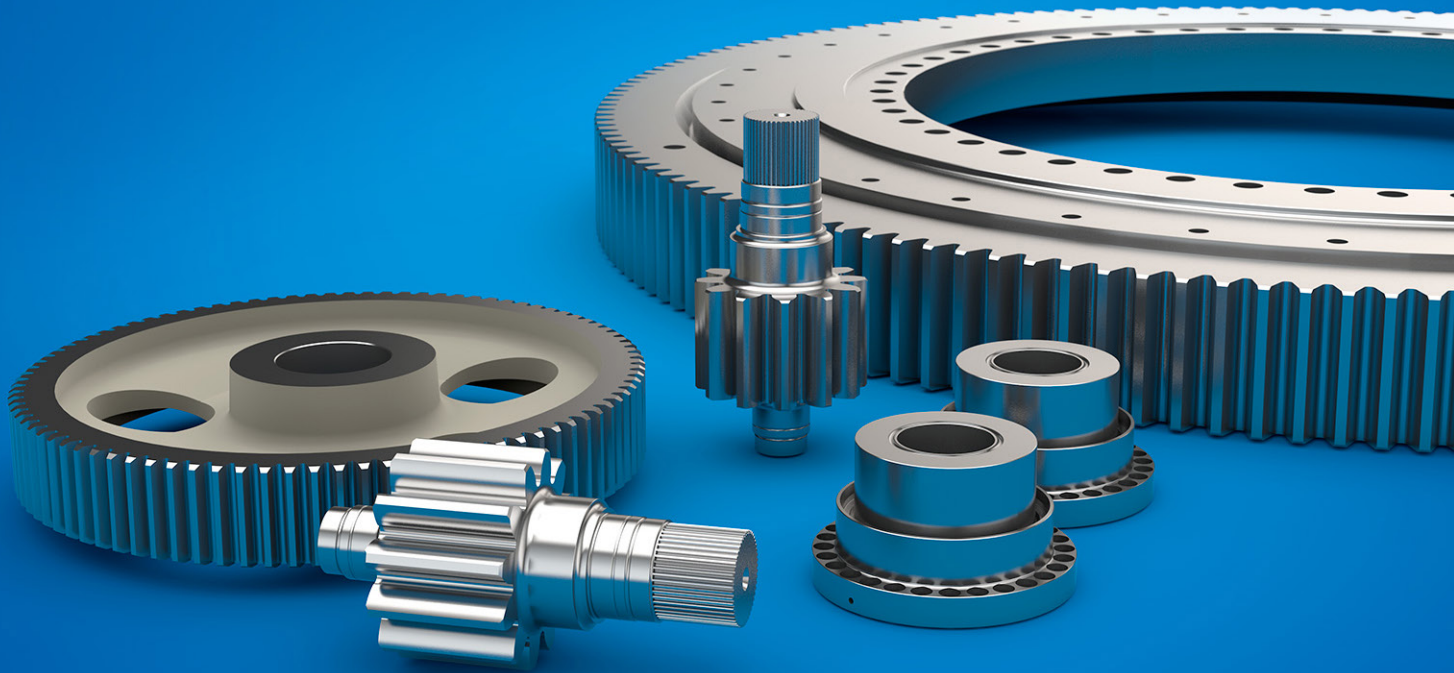

2016

VUOSIKERTOMUS

sisällysluettelo

Tietoa sijoittajille	2	Takoma valmistaa voimansiirron komponentteja	8
Takoma lyhyesti	3	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	9
Toimitusjohtajan katsaus	4	Riskienhallinta ja sisäinen valvonta	14
Hallitus	6	Tilinpäätös 2016	17
Johto	7		

tietoa **SJOITTAJILLE**

YHTIÖKOKOUS

Takoma Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään Tampereella tiistaina tammikuun 31. päivänä 2017 alkaen klo 10.00 Technopolis Oyj Yliopistonrinteen Häggman-salissa osoitteessa Kalevantie 2, Tampere.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on 19.1.2017 rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään 26.1.2017 kello 16.00 mennessä.

Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- sähköpostin kautta osoitteella milla.store@panostaja.fi
- kirjeitse osoitteeseen Takoma Oyj, c/o Panostaja Oyj Milla Store, Kalevantie 2, 33100 Tampere

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehoitetaan pyytämään hyvissä ajoin omaisuudenhoitajaltaan tarvittavat ohjeet koskien rekisteröitymistä tilapäiseen osakasluetteloon, valtakirjojen antamista ja ilmoittautumista yhtiökokoukseen. Omaisuudenhoitajan tilinhoitajayhteisön tulee ilmoittaa hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja, joka haluaa osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen, merkittäväksi tilapäisesti yhtiön osakasluetteloon viimeistään 26.1.2017 klo 10.00 mennessä.

HALLITUKSEN ESITYS TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Emoyhtiöllä ei ole voitonjakokelpoisia varoja tilikauden päättyessä eikä saneerausohjelman aikana yhtiön hallitus voi ehdottaa osingonjakoa. Hallitus on siten päättänyt ehdottaa yhtiökokoukselle, että 31.10.2016 päättyneeltä tilikaudelta ei jaeta osinkoa.

TALOUDELLISEN TIEDOTTAMISEN AIKATAULU VUONNA 2017

Tilikaudelta 1.11.2016-31.10.2017 Takoma julkaisee yhden puolivuotiskatsauksen (6 kk) sekä kaksi osavuosisiraporttia (3 ja 9 kk) seuraavasti:

- Osavuosisiraportti 1.11.2016-31.1.2017 (3 kk)
2.3.2017
- Puolivuotiskatsaus 1.11.2016-30.4.2017 (6 kk)
1.6.2017
- Osavuosisiraportti 1.11.2016-31.7.2017 (9 kk)
7.9.2017

TAKOMA lyhyesti

Takoma Oyj on suomalainen pörssi-yhtiö, joka toimii kapealla asiakassegmentillä ja on erikoistunut tarjonnassaan tuotteisiin ja palveluihin, joilla ratkaistaan sen vaativissa olosuhteissa toimivien asiakkaiden haasteita ja tarpeita. Takoman toiminnallinen yhtiö

on Takoma Gears Oy Parkanossa, jonka tuotteita ovat muun muassa hammastetut ja erikoiskäsitellyt komponentit. Takoma Gears Oy:llä on merkittävä rooli suomalaisen meri- ja offshore-teollisuuden arvoketjussa.

<i>(milj. euroa)</i>					
TOIMINNAN LAAJUUS JA KANNATTAVUUS	2016	2015	2014	2013	2012
Liikevaihto *	10,2	13,2	15,3	14,1	28,9
Liiketulos *	-1,2	-0,7	-0,4	-4,3	-5,4
% liikevaihdosta	-11,5	-5,2	-2,4	-30,6	-18,7
Voitto ennen veroja *	-1,4	-0,9	-0,7	-4,4	-5,9
% liikevaihdosta	-13,3	-7,1	-4,7	-30,9	-20,4
Jatkuvien liiketoimintojen tulos *	-1,3	-0,9	-0,9	-4,0	
Lopetettujen liiketoimintojen tulos *	0,0	0,3	-0,8	-5,9	
Tilikauden tulos	-1,3	-0,7	-1,7	-9,9	-5,1
Bruttoinvestoinnit	0,1	0,1	0,1	0,5	0,6
Henkilöstö keskimäärin	85	91	91	95	197
Oman pääoman tuotto (ROE), %	n/a	-312,1	-122,0	-136,7	-34,9
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	-28,4	-12,9	-1,6	-25,7	-21,4
RAHOITUS JA TALOUDELLINEN ASEMA					
Taseen loppusumma	7,9	10,7	13,6	20,4	27,7
Velat yhteensä	9,2	10,8	13,0	17,4	15,5
Osakepääoma	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Muu oma pääoma	-2,2	-1,1	-0,4	1,4	11,2
Omavaraisuusaste, %	-16,0	-1,3	4,1	11,3	43,8
Nettovelkaantumisaste (Gearing), %	n/a	n/a	952,4	420,6	72,3
Korolliset nettovelat	3,2	3,4	5,9	9,7	8,8
Osingonjako					
OSAKEKOHTEAISET TUNNUSLUVUT					
Tulos/osake, jatkuvat liiketoiminnot, euroa *	-0,09	-0,06	-0,06	-0,26	-0,33
Tulos/osake lopetetut liiketoiminnot, euroa *	0,00	0,02	-0,05	-0,37	
Tulos/osake, laimentamaton ja laimennettu, euroa	-0,09	-0,04	-0,11	-0,63	-0,33
Oma pääoma/osake, euroa	-0,08	-0,01	0,04	0,15	0,78
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	2,8	4,2	6,6	3,8	6,6
Osakkeiden vaihto pörssissä					
vaihdon arvo, milj. euroa	0,3	0,5	1,5	1,9	0,5
vaihdon määrä, 1 000 kpl	1 170	1 279	5894	4280	937
osuus osakkeiden kokonaismäärästä, %	7,5	8,2	37,6	27,3	6,0
OSAKKEIDEN KURSSIKEHITYS, EUROA					
ylin	0,31	0,48	0,46	0,93	0,82
alin	0,18	0,26	0,11	0,21	0,42
keskikurssi	0,25	0,39	0,26	0,45	0,55
kauden lopussa	0,18	0,27	0,42	0,24	0,42
Osakkeiden lukumäärä, osakeantioikaistu					
keskimäärin, 1 000 kpl	15 664	15 664	15 664	15 664	15 664
kauden lopussa, 1 000 kpl	15 664	15 664	15 664	15 664	15 664

*) Tilikaudet 2013-2015 tuloslaskelmat on jaettu nykyisen raportointikäytännön mukaisesti jatkuvien toimintojen ja lopetettujen toimintojen tulokseen. Näitä aiempien vuosien vertailutietoja ei ole muutettu.

Ristiaallokossa selviäminen **VAATII KOVAA TYÖTÄ**

Vuosi 2016 oli ennako-odotuksista huolimatta vaikea. Palvelujemme kysyntä pysyi edellisvuoden tasolla. Merkittävät asiakkaamme joutuivat jopa karsimaan tilauksiaan yleisen taloustilanteen takia. Olemmekin tilikauden aikana karsineet omia kustannuksia ja tehostaneet myyntiä kaikin tavoin.

Liikevaihtoon vaikutti meriteollisuuden ja offshore-sektorin heikko kehitys. Tilanne painaa samalla tavalla kaikkien Suomessa alalla toimivien yritysten tuloskehitystä. Ja koska öljyn hinnan lasku on pitänyt alan investoinnit minimissä, odotukset offshore-teollisuuden suhteen pysyvät edelleen vaatimattomina.

Samaan aikaan risteilyalusten tilaukset ovat kuitenkin lisääntyneet niin suomalaisilla kuin ulkomaisilla telakoilla. Tämä näkyy jo jonkin verran toiminnassamme. Myös kaivosteollisuus näyttää merkkejä elpymisestä ja vaikka kehitys on hidasta, sen vaikutukset ovat merkittäviä Takomalle.

Merkit muun teollisuuden toipumisesta luovat omalta osaltaan varovaisia toiveita uusista liiketoimintamahdollisuuksista. Jo vuoden 2016 aikana teimme erittäin vaativia projekteja. Yksi niistä oli suurikokoisten hammaspyörien ja nuolihammasakselien toimitaminen norjalaisen öljynporaustalautan nostokoneistoon.

Norja onkin kotimarkkinan ohella merkittävä markkina-alueemme. Olemme valmistaneet sinne voimansiirron ratkaisuja öljynporausteollisuuteen ja erikoissovelluksiin. Vaikka Norjan markkina on öljyn hinnan takia tällä hetkellä melko hiljainen, on Norjassa kotimarkkina verrattuna enemmän meriteollisuuden loppuasiakkaita. Pienet telakat, öljynporaus ja niiden vaatima huolto työllistävät Takomaa merkittävästi ja uskon Norjan markkinoiden kasvun.

Olen nyt ollut Takoman toimitusjohtajana vajaat kaksi vuotta. Tänä aikana olen nähnyt, miten työntekijöiden luottamus tekemi-

seemme on säilynyt läpi kaikkien vaikeuksienkin. Hyvä yhteishenki on vahvistanut muutenkin kovaa tekemisen meininkiä ja ruokkinut sinnikkyyttä, mikä on pitänyt yllä tehokkuutta.

Henkilöstöstä suuri osa on Takoman pitkäaikaisia työntekijöitä, jotka myös asuvat Parkanossa. Työ kotipaikkakunnalla on vahva side siellä toimivaan yritykseen. Tuota sidettä Takoma haluaa jatkossakin vahvistaa huolehtimalla työntekijöidensä erikoisosaamisesta ja työtyytyväisyydestä.

Vuoden 2017 aikana onkin luvassa uusia osaamista kehittäviä projekteja varsinkin tuotekehityksessä. Keskitymme erityisesti digitalisuuteen, jonka avulla pystymme tuottamaan pienempiä sarjoja entistä kustannustehokkaammin.

Keskeisiä tavoitteitani ovat olleet Takoman asiakaspohjan vahvistaminen, tarvittavien kehitystoimien nopeuttaminen ja kustannussäästöt, jotta Takoman toiminta on voinut jatkua. Kuluneen tilikauden osalta tämä tarkoitti uusien asiakkaiden hankkimista suoraan kontaktoinnilla ja erilaisilla messuilla. Osa vanhoista asiakkaista onkin palannut jatkamaan yhteistyötä kanssamme.

Uuden tilikauden aikana tavoite on hioa asiakaspalvelustamme alan paras.

Luottamus Takoman osaamiseen, henkilöstön ammattitaitoon sekä tuotteittemme ja palvelujemme laatuun on pohja, johon tulevaisuudenusko perustuu. Todennäköisesti edellisvuosien kaltainen kehitys jatkuu vielä tovin. Keskittymällä omiin vahvuuksiin ja kehitystyöhön voimme olettaa jonkinlaista piristymistä tavoitettavan vuoden 2017 loppupuolella.

Jari Lilja, toimitusjohtaja

”Hyvä yhteishenki on vahvistanut muutenkin kovaa tekemisen meininkiä ja ruokkinut sinnikkyyttä, mikä on pitänyt yllä tehokkuutta.”

HALLITUS

Tapio Tommila
KTM, s. 1978

Takoma Oyj:n hallituksen puheenjohtaja
Takoma Oyj:n hallituksen jäsen 27.1.2011 lähtien
Panostaja Oyj:n varatoimitusjohtaja

Aikaisempi työkokemus:
*Sijoitusjohtaja Panostaja Oyj,
Yritysrahoitusasiantuntija Deloitte
Corporate Finance Oy,
Tilintarkastaja PricewaterhouseCoopers Oy*

Riippumaton yhtiöstä.
[Takoman osakeomistus 31.10.2016 467 kpl](#)

Harri Kumpu
Insinööri, Msc Quality in Business
Management, s. 1974

Takoma Oyj:n hallituksen jäsen 27.1.2011 lähtien
Pajakulma Oy:n toimitusjohtaja

Aikaisempi työkokemus:
*Pajakulma Oy:n myyntijohtaja
Myyntipäällikkö Bronto Skylift
Tuotepäällikkö Bronto Skylift
Koneensuunnittelija Gardner Denver Oy*

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä
osakkeenomistajista.
[Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016](#)

Esa Pyöriä
DI, s. 1968

Takoma Oyj:n hallituksen jäsen 29.1.2013 lähtien
Tekninen johtaja Thermo Power Finland Oy
Tekninen johtaja Alumech Sp. z o.o.

Hallituspaikat:
*Hallituksen puheenjohtaja Alumech Oy
Hallituksen jäsen Thermo Power Finland Oy*

Aikaisempi työkokemus ja luottamustehtävät:
*Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen Promeco
Group Oy ja konsernin tytäryhtiöt*

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä
osakkeenomistajista.
[Takoman osakeomistus 31.10.2016 18 000 kpl](#)

Miikka Laine
KTM, OTK, s. 1972

Takoma Oyj:n hallituksen jäsen 2.2.2016 alkaen,
varapuheenjohtaja
Panostaja Oyj:n sijoitusjohtaja

Aikaisempi työkokemus:
*Osakas ja talousjohtaja Finnsweet Holding Oy
-konserni, sijoitusjohtaja ja osakas
Pääomasijoitusyhtiö Profita Management Oy,
johtaja Nokia Oyj:n yrityskauppaysikössä
sekä eri tehtävissä investointipankkiliiketoiminnassa (FIM, Pohjola)*

Riippumaton yhtiöstä.
[Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016](#)

JOHTORYHMÄ Takoma Gears Oy

Jari Lilja
Insinööri, s. 1963
Takoma Oyj:n toimitusjohtaja
3.8.2015 alkaen

Aikaisempi työkokemus:
*Toimitusjohtaja Movelift Oy, Logister Oy,
Länsihydro Oy,
Toimitusjohtaja Etteplan Production Lines Oy
Aluejohtaja Etteplan Oyj*

Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

Taru Haapakoski
Insinööri, s. 1976
Tuotantojohtaja

*Takoma Gearsin ja sen edeltäjien
palveluksessa eri tehtävissä vuodesta 1999*

Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

Jonna Laurinaho
Tradenomi, s. 1976
Takoma Oyj Controller

Aikaisempi työkokemus:
*Kankaanpää Works Oy Controller
Hollming Works Oy Johdon sihteeri*

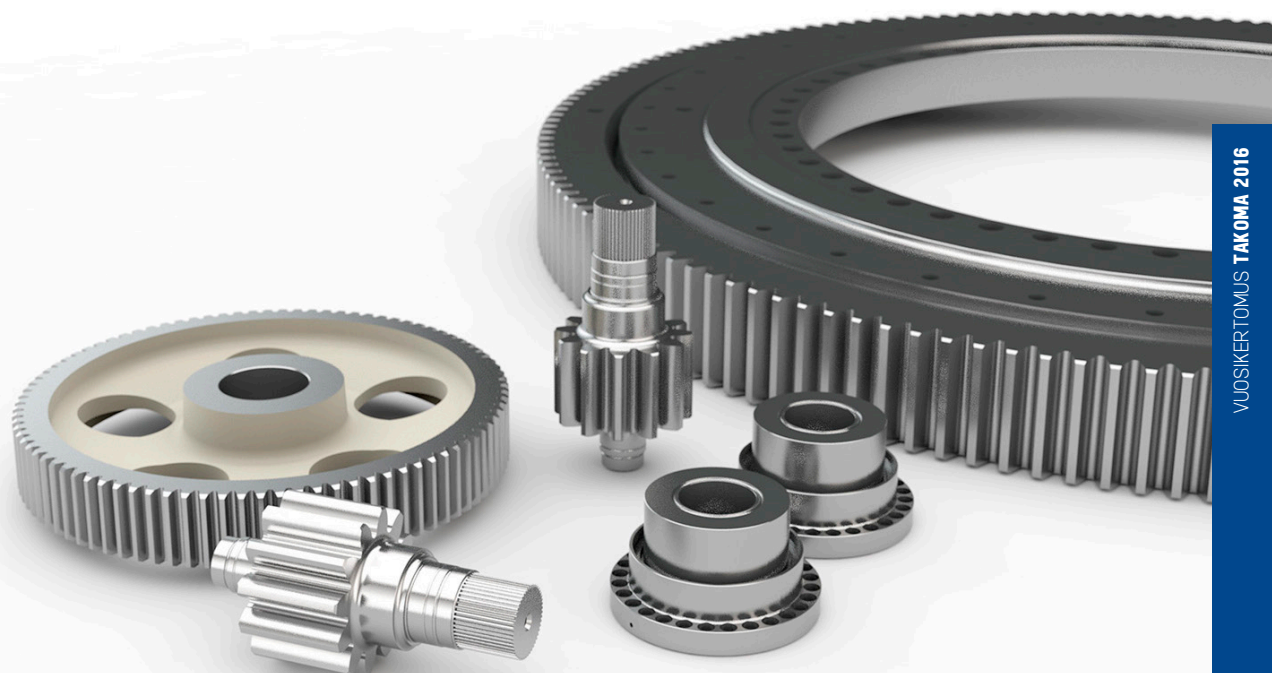
Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

Juha Törmä
Insinööri, s. 1967
Kehityspäällikkö

*Takoma Gearsin ja sen edeltäjien
palveluksessa eri tehtävissä vuodesta 1999*

Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

Takoma valmistaa **VOIMANSIIRRON TUOTTEITA**

TUOTTEET ERI TOIMIALOILLE

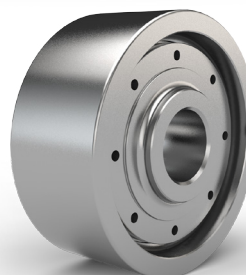
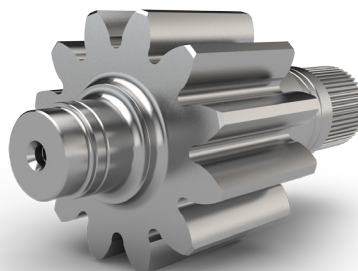
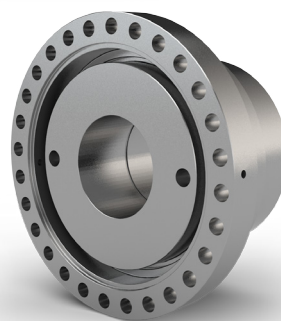
Takoma Gears suunnittelee ja kehittää mekaanisen voimansiirron komponentteja ja kokonaisia asiakasräätälöityjä ratkaisuja vastaamaan vaativia ympäristö- ja sovellusvaatimuksia. Tyypillisiä käyttökohteita Takoman Gearsin tuotteille ovat laivojen potkurilaitteet ja kansikoneet.

Offshore tuotannon äärimmäiset olosuhteet edellyttävät jatkuvaa kehitysyhteistyötä asiakkaidemme kanssa. Takoma on mukana asiantuntijana useissa projekteissa, joissa luokitusvaatimukset laitteille ja materiaaleille ovat arktisten olosuhteiden mukaiset. Takoma on pitkän historiansa aikana toimittanut lukuisia voimansiirtokomponentteja ja -ratkaisuja eri teollisuuden aloille. Teemme laiva- ja offshore-luokiteltuja tuotteita mm. seuraavien luokituslaitosten vaatimusten mukaisesti: ABS, BV, CCS, DNV, GL, KR, LRS, NK, RINA ja RMRS

Takoman yhteistyö metsä- ja prosessiteollisuuden kanssa on kestänyt vuosikymmeniä. Ensimmäiset mekaanisen voimansiirron komponentit ja tuotteet valmistettiin sementtituotannon soveluksiin jo 1970-luvulla ja sen jälkeen komponentteja on toimitettu muun muassa murskain- ja poralaitteisiin.

TAKOMA VALMISTAA:

- Hammaskehä
- Hammaskytkimä
- Hammaspyöriä
- Pinioneita

TAKOMA OYJ SELVITYS

hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Takoma Oyj on laatinut tämän selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä suomalaisten listayhtiöiden hallinnointikoodin (2015) suosituksen mukaisesti. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta. Se on saatavilla myös yhtiön kotisivuilta www.takoma.fi, kohdasta ”Sijoittajille/Hallinto”. Takoma Oyj:n hallitus on käsitellyt ja hyväksynyt julkaistavaksi tämän selvityksen 7.12.2016.

>>[Ajantasaista tietoa hallinnointiin liittyvistä asioista löytyy internet-sivustoltamme \[www.takoma.fi\]\(http://www.takoma.fi\).](#)

SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET

Takoma Oyj on suomalainen osakeyhtiö, jonka hallinnoinnissa ja päätöksenteossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä, Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä ja sisäpiiriohjetta sekä Takoma Oyj:n yhtiöjärjestyksestä. Yhtiö noudattaa hallinnoinnissaan 1.1.2016 voimaan tullutta Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance).

Yhtiö poikkeaa koodin hallituksen monimuotoisuutta koskevasta suosituksesta 8, jonka mukaan hallituksessa on oltava molempia sukupuolia. Yhtiö on kartoittanut mahdollisia hallituksen naisjäseniä, muttei ole löytänyt tehtävään soveltuva ja halukasta henkilöä. Tämän on arveltu johtuvan yhtiön saneerausmenettelystä ja toimialasta. Yhtiö pitää hallituksen monipuolista kokoonpanoa merkittävänä ja tulee jatkossa pyrkimään siihen, että hallituksessa olisi molempien sukupuolten edustajia.

>>[Hallinnointikoodi on julkisesti saatavilla Arvopaperiyhdistys ry:n internetsivuilla osoitteessa \[www.cgfinland.fi\]\(http://www.cgfinland.fi\).](#)

YHTIÖKOKOUS

Yhtiökokous on Takoma Oyj:n ylin päättävä elin. Varsinaisen yhtiökokouksen kutsuu koolle yhtiön hallitus, joka tekee päätöset kokouksessa käsiteltävistä asioista. Varsinainen yhtiökokous on yhtiöjärjestyksen mukaan pidettävä vuosittain huhtikuun loppuun mennessä. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään, milloin yhtiön hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai mikäli osakkeenomistaja tai -omistajat, joilla on vähintään 10 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista, tai yhtiön tilintarkastaja sitä vaativat.

Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava osakkeenomistajille aikaisintaan kolme (3) kuukautta ja viimeistään kolme (3) viikkoa ennen yhtiökokousta julkaisemalla kutsu yhtiön internetsivuilla tai

julkaisemalla kutsu sanomalehti Aamulehdessä. Yhtiökokouskutsu on kuitenkin toimitettava vähintään yhdeksän (9) päivää ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

Osakkeenomistajan on, saadakseen osallistua yhtiökokoukseen, ilmoitettava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan kymmenen (10) päivää ennen yhtiökokousta.

>>[Yhtiö julkaisee ennen varsinaista yhtiökokousta edeltävän tilikauden loppua internetsivuillaan päivämäärän, johon mennessä osakkeenomistajan on ilmoitettava yhtiön hallitukselle varsinaisen yhtiökokouksen käsiteltäväksi vaatimansa asia.](#)

Yhtiön toimitusjohtaja, hallituksen puheenjohtaja sekä hallituksen jäsenet, mukaan lukien hallituksen jäseneksi ensimmäistä kertaa ehdolla olevat henkilöt, osallistuvat yhtiökokoukseen, ellei heidän poissaololleen ole painavia syitä. Myös yhtiön tilintarkastajat osallistuvat varsinaiseen yhtiökokoukseen.

Merkittävimpiä yhtiökokouksen päätösvaltaan kuuluvia asioita ovat:

- tuloslaskelman ja taseen vahvistaminen
- toimenpiteet, joihin vahvistetun taseen mukainen voitto tai tappio antaa aihetta
- vastuuvapauden myöntäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle
- hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien lukumäärä, valinta ja palkkiot
- mahdolliset yhtiöjärjestyksen muutokset
- osakepääoman korottaminen tai alentaminen

>>[Yhtiön kotisivuilla ja pörssitiedotteella julkaistaan kahden viikon kuluessa yhtiökokouksesta yhtiökokouksen pöytäkirja äänestystuloksineen ja liitteineen.](#)

YHTIÖKOKOUS 2016

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 2.2.2016. Yhtiökokoukseen osallistui henkilökohtaisesti tai valtakirjalla seitsemän (7) osakkeenomistajaa, jotka edustivat 75,46 % osakkeiden kokonaismäärästä ja osakkeiden tuottamista äänistä. Hallituksen jäsenet Tapio Tommila, Esa Pyöriä ja Harri Kumpu olivat läsnä. Lisäksi läsnä oli hallituksen jäseneksi ehdolla oleva Miikka Laine. Myös Takoma Oyj:n toimitusjohtaja Jari Lilja sekä ulkopuoliset tilintarkastajat Markku Launis ja Lauri Kallaskari olivat läsnä.

HALLITUS

Kokoonpano ja toimikausi

Takoma Oyj:n hallitus huolehtii konsernin hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä ohjaa ja valvoo konsernin toimintaa. Hallituksen jäsenet valitsee varsinainen yhtiökokous. Yhtiön hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään kolme (3) ja enintään seitsemän (7) varsinaista jäsentä. Yhtiöjärjestyksessä ei ole erityistä hallituksen jäseniä koskevaa asetamisjärjestystä. Yleensä ehdotukset hallituksen jäsenten palkioista ja hallituskokoonpanosta yhtiökokoukselle tekevät yhtiön osakkeenomistajat, jotka edustavat yli 10 % yhtiön osakkeista ja niiden tuottamista äänistä. Hallituksen jäsenten vuoden pituinen toimikausi päättyy valintaa ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikaudeksi kerrallaan. Hallituksen jäsenten toimikausien määrää ei ole rajoitettu.

Hallituksen tehtävät ja vastuu

Hallituksen tehtävät ja vastuut määräytyvät osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen työjärjestyksen pohjalta. Takoma Oyj:n hallitus on 31.1.2012 hyväksynyt kirjallisen työjärjestyksen hallituksen tehtävistä. Hallitus uudistaa työjärjestystään vuosittain, jotta se kulloinkin vastaisi hyvää hallintotapaa. Yhtiön toimitusjohtaja valmistelee ja esittelee hallituksen kokouksissa käsiteltävät asiat.

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan sisäisenä itsearviointina.

Hallituksessa käsiteltäviin ja päätettäviin tehtäviin kuuluvat kaikki yhtiön liiketoiminnan kannalta laajakantoiset asiat. Työjärjestyksen mukaan hallitus käsittelee muun muassa:

- pitkän aikavälin vision, strategiset tavoitteet ja taloudelliset tavoitteet
- konserniin kuuluvien yhtiöiden budjetit osana konsernin budjettia
- konsernin olennaiset investoinnit, liiketoiminnan olennaiset laajentumiset tai supistumiset
- merkittävät yritys- ja liiketoimintakaupat

Arvioitaessa asioiden olennaisuutta ja merkittävyyttä huomioon otetaan Nasdaq Helsinki Oy:n säännökset ja konsernin budjetti.

Lisäksi tehtäviensä toteuttamiseksi hallitus

- vahvistaa yhtiön arvot ja toimintatavat sekä seuraa niiden toteutumista
- määrittelee yhtiön voitonjakopolitiikan
- seuraa tilinpäätösraportoinnin prosessia ja tilinpäätöksen ja konsernitalinpäätöksen lakisäateistä tilintarkastusta sekä valvoo taloudellista raportointiprosessia.
- käsittelee ja hyväksyy toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä osavuositarkastukset
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtajan ja päättää hänen työehdoistaan ja kannustinjärjestelmästään

- tekee tarvittaessa esityksen yhtiökokoukselle johdon ja henkilöstön palkkiojärjestelmistä
- huolehtii tarkastusvaliokunnalle kuuluvista tehtävistä suosituksen 16 mukaisesti
- käy vuosittain läpi yhtiön toimintaan liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinnan sekä antaa tarvittaessa niitä koskevia ohjeita toimitusjohtajalle
- vahvistaa yhtiön sisäisen valvonnan pääperiaatteet ja riskienhallintapolitiikan
- pitää vähintään kerran vuodessa yhteisen kokouksen tilintarkastajien kanssa
- arvioi kerran vuodessa omaa toimintaansa ja toimitusjohtajan toimintaa
- arvioi tilintarkastajan ja tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja tarkastettaville yhtiöille tarjottavia oheispalveluita
- valmistelee tilintarkastajien valintaa koskevan päätösehdotuksen yhtiökokoukselle
- arvioi lakien ja määräysten noudattamista
- käsittelee muut asiat, jotka hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja ovat esittäneet otettavaksi kokousten esityslistalle. Myös muilla hallituksen jäsenillä on oikeus saattaa haluamansa asia hallituksen käsiteltäväksi ilmoittamalla siitä puheenjohtajalle.

Valiokunnat

Hallituksella ei ole erillisiä valiokuntia ja siten hallitus vastaa tarkastusvaliokunnan tehtävistä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin mukaisesti.

Hallitus tilikaudella 2016

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 2.2.2016 hallitukseen valittiin:

Tapio Tommila, KTM, s. 1978

*Takoma Oyj:n hallituksen puheenjohtaja
Takoma Oyj:n hallituksen jäsen 27.1.2011 lähtien
Panostaja Oyj:n varatoimitusjohtaja
Aikaisempi työkokemus:
Sijoitusjohtaja Panostaja Oyj,
Yritysrahoitusasiantuntija Deloitte Corporate Finance Oy,
Tilintarkastaja PricewaterhouseCoopers Oy
Riippumaton yhtiöstä.
Takoman osakeomistus 31.10.2016 467 kpl*

Miikka Laine, KTM, OTK, s. 1972

*Takoma Oyj:n hallituksen jäsen 2.2.2016 alkaen,
varapuheenjohtaja
Panostaja Oyj:n sijoitusjohtaja
Aikaisempi työkokemus:
Osakas ja talousjohtaja Finnsweet Holding Oy -konserni,
sijoitusjohtaja ja osakas
Pääomasijoitusyhtiö Profita Management Oy, johtaja Nokia Oyj:n yrityskauppayksikössä sekä eri tehtävissä investointipankkiliiketoiminnassa (FIM, Pohjola)
Riippumaton yhtiöstä.
Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016*

Harri Kumpu, Insinööri, Msc Quality in Business Management, s. 1974

Takoma Oyj:n hallituksen jäsen 27.1.2011 lähtien
Pajakulma Oy:n toimitusjohtaja

Aikaisempi työkokemus:

Pajakulma Oy:n myyntijohtaja

Myyntipäällikkö Bronto Skylift

Tuotepäällikkö Bronto Skylift

Koneensuunnittelija Gardner Denver Oy

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

Esa Pyöriä, DI, s. 1968

Takoma Oyj:n hallituksen jäsen 29.1.2013 lähtien

Tekninen johtaja Thermo Power Finland Oy

Tekninen johtaja Alumech Sp. z o.o.

Hallituspaikat:

Hallituksen puheenjohtaja Alumech Oy

Hallituksen jäsen Thermo Power Finland Oy

Aikaisempi työkokemus ja luottamustehtävät:

Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen Promeco Group Oy ja konsernin tytäryhtiöt

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Takoman osakeomistus 31.10.2016 18 000 kpl

Hallitus kokoontui tilikaudella 17 kertaa, hallituksen kaikki jäsenet olivat läsnä kaikissa kokouksissa.

Hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet

Takoma Oyj:n hallituksen kokoonpanon valmistelussa otetaan huomioon yhtiön toiminnan tarpeet ja niistä johtuva lähtökohta monimuotoisuuden huomioimiselle. Monimuotoisuutta tarkastellaan erilaisten tekijöiden kautta. Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa hallituksen ikä- ja sukupuolijakauma, jäsenten koulutuksellinen ja ammatillinen tausta, tehtävän kannalta merkityksellinen kokemus sekä henkilökohtaiset ominaisuudet. Monimuotoisuutta koskevien periaatteiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa se, että hallituksen osaaminen ja kokemus kokonaisuutena sekä kokoonpanon monipuolisuus riittävällä tavalla vastaavat Takoman liiketoimintamallin ja omistajarakenteen tarpeita. Hallituksen jäsenillä tulee myös olla mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa hal-

litustyöskentelyyn huomioiden Takoman nykyiset ja suunnitellut tarpeet. Yhtiö on toteuttanut hallituksen kokoonpanossa muita monimuotoisuuden vaatimuksia ja kokoonpanon vaatimuksia paitsi molempien sukupuolien edustusta. Yhtiökokouksen helmikuussa 2016 valitseman hallituksen kaikki jäsenet ovat miehiä. Hallituksen jäseneksi tilikaudelle 2016 ei ollut löydettävissä sopivaa kyseiseen tehtävään käytettävissä olevaa naisjäsentä. Muut yllämainitut monimuotoisuuden kannalta tärkeät ominaisuudet olivat edustettuina hallituksessa tilikaudella 2016.

RIIPPUMATTOMUUSARVIOINTI

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden ja todennut, että Harri Kumpu ja Esa Pyöriä ovat sekä yhtiöstä että merkittävistä osakkeenomistajista riippumattomia, ja että Miikka Laine ja Tapio Tommila ovat yhtiöstä riippumattomia. Suosituksen 10 mukaisesti tämän hetkisen hallituksen jäsenten enemmistö on yhtiöstä riippumaton. Yhtiön pääomistajat edellyttävät, että hallituksen kokoonpano heijastaa selvästi yhtiön omistusrakennetta ja tavoitteena on suurimpien osakkeenomistajien kattava ja jatkuva edustus hallituksessa.

Toimitusjohtaja

Yhtiön hallitus nimittää toimitusjohtajan ja päättää tämän palvelussuhteen ehdoista, jotka määritellään toimitusjohtajasopimuksessa. Toimitusjohtajan tehtävä on johtaa yhtiön operatiivista hallintoa ja konsernin liiketoimintaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja saa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä.

Jari Lilja, Insinööri, s. 1963

Takoma Oyj:n toimitusjohtaja 3.8.2015 alkaen

Aikaisempi työkokemus:

Toimitusjohtaja Movelifit Oy, Logister Oy, Länsihydro Oy,

Toimitusjohtaja Etteplan Production Lines Oy

Aluejohtaja Etteplan Oyj

Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

Nimi	Syntymävuosi	Jäsen alkaen/ajalla	Asema hallituksessa	Läsnäolo kokouksissa
Harri Kumpu *	1974	27.1.2011	jäsen	17/17
Miikka Laine	1972	2.2.2016	varapj.	17/17
Esa Pyöriä *	1968	29.1.2013	jäsen	17/17
Tapio Tommila	1978	27.1.2011	puheenjohtaja	17/17

* Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Johtoryhmä

Saneerausmenettelyn alettua konsernin ainoa operatiivinen yhtiö on Takoma Gears Oy ja sen johtoryhmä on toiminut myös konsernin johtoryhmänä. Toimitusjohtajan lisäksi johtoryhmään ovat kuuluneet:

Taru Haapakoski, Insinööri, s. 1976

Tuotantojohtaja

Takoma Gearsin ja sen edeltäjien palveluksessa eri tehtävissä vuodesta 1999

Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

Jonna Laurinaho, Tradenomi, s.1976

Takoma Oyj Controller

Aikaisempi työkokemus:

Kankaanpää Works Oy Controller

Hollming Works Oy Johdon sihteeri

Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

Juha Törmä, Insinööri, s 1967

Kehityspäällikkö

Takoma Gearsin ja sen edeltäjien palveluksessa eri tehtävissä vuodesta 1999

Ei omista Takoman osakkeita 31.10.2016

LIIKETOIMINNAN ORGANISOINTI

Takoma -konsernin liiketoiminta on keskittynyt yhteen tehtäseen, Takoma Gears Oy:ön. Takoma Oyj:n myynti- ja suunnittelutoiminnot on siirretty Takoma Gears Oy:n alaisuuteen. Konsernin ylintä operatiivista päätäntävaltaa käyttää toimitusjohtaja.

Liiketoiminnan raportointi ja valvonta perustuvat vuosittain tehtäviin budjetteihin ja liiketoimintasuunnitelmiin, kuukausiraportointiin sekä säännöllisiin johtoryhmän kokouksiin.

SANEERAUSOHJELMAN TOTEUTTAMINEN

Takoma Oyj:n ja Takoma Gears Oy:n saneerausohjelmat on vahvistettu 30.9.2014. Yrityssaneerustalon perusteella yhtiön päätöksenteko on alisteinen saneerausohjelman valvojalle.

Saneerausohjelman valvoja saa käyttöönsä yhtiön kuukausittaiset raportit ja raportoi puolivuosittain velkojille saneerausohjelman toteuttamisesta. Saneerausohjelman valvoja toimii Takoma Oyj:n hallituksen sihteerinä.

TYTÄRYHTIÖN HALLITUS

Tytäryhtiön hallitukseen kuuluvat puheenjohtajana toimiva Takoma Oyj:n hallituksen puheenjohtaja ja kahdesta (2) kolmeen (3) puheenjohtajan nimeämää jäsentä. Takoma Oyj:n hallituksen puheenjohtaja päättää konserniin kuuluvien yhtiöiden hallitusten jäsenistä ja muodollisista lisätehtävistä.

SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN TARKASTUS

Vastuu yhtiön valvonnan järjestämisestä kuuluu yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Hallitus on 8.9.2009 hyväksynyt riskienhallintapolitiikan, joka määrittelee riskienhallinnan periaatteet, tavoitteet, vastuut, riskienhallintaprosessin organisoimisen ja valvonnan. Riskienhallintapolitiikkaa on käsitelty ja päivitetty hallituksessa 18.5.2014. Toimitusjohtaja huolehtii koko konsernin kirjanpidon luotettavuudesta ja valvontamekanismien järjestämisestä. Yhtiön taloudellista kehitystä ja asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan kuukausittain yhtiön sisäisen raportointijärjestelmän avulla.

Konsernilla ei ole erillistä omaa sisäisen tarkastuksen organisaatiota. Konsernin tilintarkastaja arvioi osana toiminnan laillisuusvalvontaa myös yhtiön sisäisen valvontajärjestelmän toimivuutta.

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata edellytykset liiketoiminnan tavoitteiden ja strategian toteuttamiselle ja toiminnan jatkumiselle. Konsernin toimitusjohtaja vastaa yhdessä liiketoimintajohdon kanssa rahoitusriskien tunnistamisesta ja tekee tarvittavat toimenpiteet riskeiltä suojautumiseen.

Kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä sisältyy tämän selvityksen ”Riskienhallinta ja sisäinen valvonta” -osaan.

TILINTARKASTUS

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on vähintään kaksi (2) ja enintään neljä (4) varsinaista tilintarkastajaa.

Takoma Oyj:n varsinainen yhtiökokous 2.2.2016 valitsi tilikauden 2016 tilintarkastajiksi KHT Lauri Kallaskarin ja PricewaterhouseCoopers Oy:n päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Markku Launis. Ylimääräisessä yhtiökokouksessa 19.5.2016 Markku Launisen tilalle valittiin KHT Janne Nurmela.

Tilintarkastajat antavat vuosittain tilintarkastuskertomuksen Takoma Oyj:n varsinaiselle yhtiökokoukselle. Takoma Oyj:n hallitus saa tilinpäätöstä käsitellessään vastuulliselta tilintarkastajalta selvityksen tarkastuksen toteutumisesta ja havainnoista.

Tilintarkastuksen laajuuden ja sisällön määrittelyssä otetaan huomioon, että yhtiöllä ei ole omaa sisäisen tarkastuksen organisaatiota.

Tilikauden 2016 tilintarkastajien palkkio lakisääteisestä tilintarkastuksesta oli 27 400 euroa. Tilintarkastajille maksettiin tilikaudella 2016 palkkioita tilintarkastukseen liittymättömistä palveluksista 35 056 euroa.

SISÄPIIRIHALLINTO

Sisäpiiriohjeet

Takomassa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa sisäpiirisääntelyä ja Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta. Yhtiössä on lisäksi oma sisäpiiriohje, joka täydentää Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta ja jota päivitetään säännöllisesti. Takoman sisäpiirihallinnon vastuulla ovat seuraavat tehtävät:

- sisäinen tiedottaminen sisäpiiriasioista
- sisäpiiriasioita, kaupankäyntirajoitusta ja ilmoitusvelvollisuutta koskeva koulutus
- sisäpiiriluetteloiden laatiminen, ylläpitäminen ja toimittaminen Finanssivalvonnalle (pyynnöstä)
- hyväksyntöjen saaminen sisäpiiriluettelossa olevilta henkilöiltä
- sisäpiiriasioiden valvonta
- sisäinen tiedottaminen kaupankäyntirajoitusta ja ilmoitusvelvollisuutta koskevista asioista
- luettelon ylläpitäminen ilmoitusvelvollisista johtohenkilöistä ja heidän lähipiiristään
- ilmoitusten tekeminen johtohenkilöille
- tarvittaessa johtohenkilöiden opastaminen ilmoitusten tekemisessä heidän lähipiirilleen
- johtohenkilöiden ja heidän lähipiirin liiketoimien julkistamisvelvollisuus
- kaupankäyntirajoituksen ja ilmoitusvelvollisuuden valvonta; ja
- sisäpiiriasioita, kaupankäyntirajoitusta ja ilmoitusvelvollisuutta koskevan sääntelyn muutosten huolellinen seuranta.

Takoman sisäpiirivastaavana toimii toimitusjohtaja.

Sisäpiiriläiset ja johtohenkilöt

Markkinoiden väärinkäyttöasetus ((EU) N:o 596/2014, ”MAR”) tuli voimaan 3.7.2016. MAR-sääntelyn seurauksena yhtiöllä ei enää ole julkista sisäpiiriä. Julkisen sisäpiirirekisterin viimeinen päivityspäivä oli 2.7.2016. Yhtiöllä ei ole pysyvää sisäpiirirekisteriä. Sisäpiirihankkeista pidetään hankekohtaista sisäpiiriluetteloa Pörsin sisäpiiriohjeen mukaisesti.

Takoman ilmoitusvelvollisiksi johtohenkilöiksi luetaan yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja.

Takoman johtohenkilöillä ja heidän lähipiiriin kuuluvilla on velvollisuus ilmoittaa Takomalle ja Finanssivalvonnalle Takoman rahoitusvälineillä tekemänsä liiketoimet, jotka Takoma julkaisee erillisellä pörssitiedotteella.

Suljettu ikkuna

Takoman johtohenkilöiden tulee ajoittaa kaupankäynti yhtiön liikkeelle laskemilla rahoitusvälineillä siten, ettei kaupankäynti heikennä arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnettua luottamusta. Johtohenkilöt eivät saa käydä kauppaa yhtiön liikkeelle laskemil-

la rahoitusvälineillä yhtiön osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstietojen julkistamista edeltävinä 30 päivänä. Kaupankäyntirajoitus on myös laajennettu Takoman talousraporttien laadinnassa mukana oleviin henkilöihin.

Menettely finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta

Takoma noudattaa arvopaperimarkkinalain mukaista menettelyä, jonka kautta yhtiön palveluksessa olevat henkilöt voivat ilmoittaa Panostajan sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta.

PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS

Hallituksen jäsenten palkitseminen

Varsinainen yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen palkkioista ja kulujen korvausperusteista. Hallituksen jäsenten palkkiot maksetaan rahakorvauksina. Varsinaisen yhtiökokouksen 2.2.2016 päättämä hallituksen jäsenten palkkio oli 1 500 euroa kuukaudessa. Edellä mainitun lisäksi hallituksen jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvauksiin.

Yhtiöön tai sen kanssa samassa konsernissa olevaan yhtiöön työtai palvelusuhteessa olevalle hallituksen jäsenelle ei kuitenkaan makseta palkkiota eikä kulujen korvauksia.

Toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmä

Yhtiön hallitus nimittää toimitusjohtajan ja päättää tämän palvelussuhteen ehdoista. Toimitusjohtajan palkka ja muut etuudet tilikaudella ilmenevät alla olevasta taulukosta. Toimitusjohtajan palkasta ja muista eduista päättää hallitus. Toimitusjohtajalla on kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka mukainen palkka on kiinteä. Toimitusjohtajan eläke määräytyy työeläkelain (TyEL) mukaan. Yhtiössä ei ole käytössä osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä, jotka koskisivat toimitusjohtajaa tai muuta johtoa. Toimitusjohtajan kanssa ei ole sopimusta eläkkeellesiirtymisiistä, eikä hänelle makseta lisäeläkettä. Toimitusjohtajan irtisanomisai-ka on kuusi (6) kuukautta ja eroraha vastaa kuuden (6) kuukauden palkkaa.

Muun johdon ja henkilöstön palkitseminen

Konsernin avainhenkilöiden palkitseminen perustuu kiinteään kuukausikorvaukseen. Hallituksen, toimitusjohtajan ja muun johdon taloudelliset etuudet tilikaudella 2016

	2016	2015
Toimitusjohtaja Jari Lilja	110 170	36 880
Hallituksen jäsenet		
Tapio Tommila	0	0
Miikka Laine	0	0
Esa Pyöriä	18 000	18000
Harri Kumpu	18 000	18 000
Muu Johto	157 500	77 120

RISKIENHALLINTA

ja sisäinen valvonta

Takoman riskienhallintaa ohjaa yhtiön hallituksen 8.9.2009 hyväksymä riskienhallintapolitiikka, joka määrittelee yhtiön riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet, vastuut ja riskienhallinnan organisoinnin sekä valvonnan. Takoman riskienhallintapolitiikkaa pyritään päivittämään vuosittain kehityssuunnitelman mukaisesti. Riskienhallintapolitiikkaa on viimeksi päivitetty hallituksen kokouksissa 18.11.2014 sekä 10.12.2014.

RISKIENHALLINNAN TAVOITTEET

Riski on Takoman strategian toteuttamista, tavoitteiden saavuttamista tai liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaava ulkoinen tai konsernin sisäinen epävarmuus.

Takoman riskienhallinnan tavoitteena on turvata liiketoiminnan häiriöttömyys ja varmistaa yhtiölle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen sekä määritetyn strategian toteutuminen ilman liiketoimintaan olennaisesti kuulumattomien tapahtumien ja ilmiöiden negatiivista vaikutusta.

Riskienhallinta on olennainen osa yhtiön liiketoiminnan suunnittelua ja johtamista. Se on osa päivittäistä päätöksentekoa, toiminnan seuranta ja sisäistä valvontaa. Riskienhallinta on yrityksen johdon vastuulla, mutta käytännön toimiin tarvitaan koko henkilöstön panos.

RISKIEN TUNNISTAMINEN JA ARVIOINTI

Riskianalyysit ja -arvioinnit toteutetaan itse arvioineina ja arvioinnin tukena pyritään käyttämään tilastollisia menetelmiä ja -seurantoja.

Riskien todennäköisyyttä arvioidaan asteikolla 1-3 (epätodennäköinen - mahdollinen - todennäköinen) ja riskitapahtuman vakavuutta asteikolla 1-3 (vähäinen - haitallinen - vakava). Riskin merkittävyys (todennäköisyys x vakavuus) vaikuttaa sen hallintakeinoihin ja raportointiin.

Riskienhallinnan keinoja ovat riskien välttäminen, poistaminen ja niiden todennäköisyyden pienentäminen. Tärkeitä keinoja ovat myös riskien vaikutusten rajaaminen ja pienentäminen.

Liiketoimintamahdollisuuksiin liittyvät riskit (esim. yritysjärjestelyt tai markkinapanostukset) analysoidaan tapauskohtaisesti samoin kuin merkittävien kehityshankkeiden riskit määritetään ja seurataan hankekohtaisesti.

Yhtiön sisäinen riskiraportointi kuuluu olennaisesti Takoman strategiaprosessiin, vuosittaiseen liiketoimintasuunnitteluun (budjetointiin), kuukausiraportointiin ja ennusteprosessiin.

RISKIEN LUOKITTELU JA TARKASTELUFREKVENSSI

Takoma luokittelee riskit neljään pääluokkaan helpottaakseen niiden luonteen ja mahdollisten hallintakeinojen ymmärtämistä:

A) Strategiset liiketoimintariskit

- Liiketoimintaympäristöön liittyvät riskit (taloudelliset, yhteiskunnalliset, poliittiset)
- Liiketoimintastrategiaan liittyvät riskit (yritysostot ja haltuunotot, synergiat, hidas orgaaninen kasvu)
- Markkinariskit (asiakkaat, markkinat, kilpailijat, kilpailukyky ja avaintoimittajat)
- Teknologiariskit (uudet korvaavat teknologiat, innovaatiot, hallussa oleva erikoisosaaminen)

Takoma tarkastelee vuosittain hallituksen budjettikokouksen yhteydessä strategisia liiketoimintariskejään. Yritysjärjestelyjen riskejä tarkastellaan hankekohtaisesti sovitun yrityskauppaprosessin mukaisesti.

B) Operatiiviset riskit

- Organisaatioon ja johtoon liittyvät avainhenkilöriskit (kannustejärjestelmät, varamiessuunnitelmat)
- Toimintaprosessit ja tuotannon keskeytyminen (koneiden ja laitteiden kunnossapito-ohjelmat, elinkaari, prosessikehitys, uusinvestointiohjelmat, toimitusvarmuus)
- Asiakkaiden talouteen liittyvät riskit
- Toimittajien ja alihankkijoiden toimintaan liittyvät riskit
- Tuotteiden laatu
- Tuotannon tekijöiden hintakehitys (raaka-aineet ja energia)
- Toimintakulujen hintakehitys
- Kehityshankkeisiin liittyvät riskit
- Sopimus- ja vastuuriskit
- Tietoturvariskit
- Lainvastainen toiminta tai hyvien liiketapojen vastainen toiminta

Takomassa operatiivisten riskien tarkastelu on jatkuvaa. Toiminnan kehityshankkeiden riskejä tarkastellaan hankekohtaisesti.

C) Rahoitusriskit

- Maksuvalmius
- Korkoriskit
- Valuuttariskit
- Luotto- ja vastapuoliriskit

Takomassa rahoitusriskien tarkastelu on jatkuvaa. Rahoitusriskien hallintaa on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen 2016 liitetiedossa 24.

D) Vahinkoriskit

- Työterveys- ja -turvallisuusriskit
- Tulipalot ja muut onnettomuudet, luonnonkatastrofit
- Toimitilaturvallisuusriskit (murto, varkaus, tuhopoltto, ilkivalta)
- Omaisuusriskit
- Ympäristöriskit

Takoman vakuutettavia riskejä tarkastellaan vakuutusyhtiöiden kanssa vuosittain, työterveys- ja -turvallisuusriskejä käsitellään työsuojelupiirien tarkastuskäyntien yhteydessä ja työterveyden toimintasuunnitelmien mukaan. Paloturvallisuustarkastukset tehdään säännöllisesti, merkittäviä ympäristöriskejä tarkastellaan vuosittain johdon katselmusten yhteydessä ja 5S seurannan yhteydessä.

RISKIENHALLINNAN ORGANISOINTI JA VASTUU

Takoman hallitus on vastuussa yhtiön riskienhallinnasta ja valvoo sen toteutumista. Hallitus hyväksyy yhtiön riskienhallintapolitiikan.

Takoman merkittävin strateginen liiketoimintariski liittyy riippuvuuteen muutamasta merkittävästä asiakkaasta ja kannattavuuden tavoitetason saavuttamiseen.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä ovat vastuussa riskienhallintaperiaatteiden määrittämisestä ja käyttöönotosta. He myös vastaavat siitä, että riskit otetaan huomioon yhtiön suunnitteluprosesseissa ja että niistä raportoidaan riittävällä ja asianmukaisella tavalla Takoman hallitukselle. Lisäksi he vastaavat riskienhallinnan kehittämisestä.

Operatiivinen johto vastaa vastuualueensa mukaisesti riskien tunnistamisesta ja arvioinnista sekä tekee ehdotukset riskien hallitsemiseksi konsernin toimitusjohtajalle tai johtoryhmän jäsenelle. Korjaaviin toimenpiteisiin on kuitenkin ryhdyttävä välittömästi.

Konsernin talousjohtaja vastaa yhdessä liiketoimintajohdon kanssa rahoitusriskien tunnistamisesta ja käytännön riskienhallinnasta. Rahoitusriskeistä raportoidaan säännöllisesti Takoman hallitukselle. Talousjohtaja vastaa myös siitä, että Takoman riskienhallinta on yhtiön hallinnointikäytännön mukaista.

Jokainen työntekijä vastaa omaan työhönsä liittyvien ja muutoin havaitsemiensa riskien tunnistamisesta ja raportoinnista esimiehelle.

Takoma Oyj ja sen liiketoimintayhtiö ovat vakuuttaneet henkilöstönsä, omaisuutensa ja toimintansa asianmukaisin henkilö-, omaisuus-, keskeytys-, kuljetus- ja vastuuvakuutuksin. Vakuutus-ten hallinta ja kustannustehokkuuden valvonta on keskitetty emoyhtiön toimitusjohtajalle. Vakuutusten kattavuus, omavastuu ja vakuutusarvot tarkistetaan vakuutusyhtiöiden kanssa vähintään vuosittain.

PÄÄPIIRTEET TALOUDELLISEEN RAPORTOINTIPROSESSIIN LIITTYVÄSTÄ SISÄISESTÄ VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA

Vastuu yhtiön valvonnan järjestämisestä kuuluu yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Hallitus valvoo ja arvioi konsernin riskienhallinta- ja sisäisen valvonnan prosessien riittävyttä, taroituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Toimitusjohtaja huolehtii koko konsernin kirjanpidon luotettavuudesta ja valvontamekanismien järjestämisestä.

Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvällä sisäisellä valvonalla on tavoitteena varmistaa, että Takoma-konsernin toiminta on tuloksellista ja että päätöksenteko perustuu luotettavaan informaatioon ja riittävään liiketoimintariskien tunnistamiseen.

Takomassa ei liiketoiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen ole toistaiseksi katsottu tarkoituksenmukaiseksi järjestää erityistä sisäisen tarkastuksen organisaatiota. Konsernin tilintarkastaja arvioi osana laillisuusvalvontaa yhtiön sisäisten kontrollien toimivuutta. Sisäinen valvonta on osa liiketoimintojen tehtäviä ja johtamista. Yhtiön hallitus arvioi sisäisen valvonnan tason vähintään kerran vuodessa. Hallitus voi myös tarvittaessa käyttää erillisiin sisäisen tarkastuksen toimeksiantoihin ulkopuolista palveluntuottajaa.

Konsernin liiketoiminnan valvonta perustuu kuukausittain hallitukselle esitettävään raporttiin, joka sisältää tuloslaskelman, käyttöpääomaerät, kassavirtalaskelman, merkittävät liiketoiminnan muut mittarit sekä kvartaaleittain päivitetävän kuluven tilikauden ennusteen. Raportti sisältää kirjalliset kommentit markkinoista, merkittävistä poikkeamista tulos- ja tase-erissä sekä liiketoiminnan kehityshankkeista ja riskeistä.

Hallitukselle esitettävä talousraporttikooste sisältää toteuma-, budjetti- ja vertailutiedot kyseisestä kuukaudesta sekä tiedot vuoden alusta raportointiajankohtaan. Lisäksi raporttikooste kattaa koko vuoden ennusteen ja vertailun edelliseen tilikauteen sekä vuosibudjettiin.

Talousraportit käsitellään liiketoimintajohdon kokouksissa vähintään kuukausittain. Myynti/toimitusraportit laaditaan soveltuvin osin päivittäin, viikoittain tai kuukausittain, tilauskanta, merkittävät asiakasprojektit ja uudet tilaukset raportoidaan kuukausittain. Merkittävistä poikkeamista ja riskeistä liiketoimintajohto on velvollinen tiedottamaan konsernijohtoa välittömästi ne havaittuaan.

Konsernissa on vakiomuotoiset esityslistat liiketoimintajohdon kokouksille sen varmistamiseksi, että sisäinen valvonta toteutuu vähintään seuraavilla alueilla:

- a. Luotonvalvonta (eräänntyneet saatavat)
- b. Tulos, kassavirta, käyttöpääoma
- c. Tarjous- ja tilauskanta, uudet tilaukset
- d. Toimitusvarmuus ja laatu
- e. Liiketoiminnan kehittäminen
- f. Investoinnit

Taloudellisen raportoinnin tulee tukea liiketoiminnan pitkäntähtäimen suunnittelua ja strategian toteuttamista. Konsernin taloudellisesta raportoinnista, yhtenäisten laskenta- ja raportointiperiaatteiden määrittelystä, ohjeistamisesta ja raportoinnin kehittämisestä vastaa konsernin talousjohtaja.

HALLITUKSEN TIEToon TULLEITA MERKITTÄVIMPIÄ RISKEJÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖITÄ JA KEINOJA NIIDEN JOHTAMISEEN

Yrityssaneerausohjelman vahvistuttua riskienhallinta on yksinkertaistunut, mutta ei ole poistanut sen merkitystä ja jatkuvaa seuranta. Saneeraukseen liittyneiden toiminnallisten muutosten vuoksi Takoman riippuvuus muutamasta merkittävästä avainasiakkaasta on lisääntynyt. Yhtiö tekee jatkuvasti töitä, joilla tähdätään uusien asiakkaiden hankintaan sekä asiakasportfolion tasa-painottamiseen.

Merkittävimmät konsernin sisäiset riskit liittyvät

- Riippuvuuteen merkittävimmistä avainasiakkaista
- Avainhenkilöiden sitoutumiseen ja uudelleen organisoitumisen onnistumiseen
- Riippuvuuteen meri- ja offshore-teollisuuden asiakkaiden volyymin kehityksestä
- Joidenkin tuotteiden osalta riippuvuuteen merkittävistä komponenttitoimittajista
- Prosessien, toiminnan laadun ja tehokkuuden kehittämiseen vastaamaan yhä paremmin asiakkaiden kustannustehokkuutta koskevia vaatimuksia
- Saneerausohjelman mukaisten investointien rahoitukseen ja toteutukseen
- Maksuvalmiuteen ja käyttöpääoman hallinta

Avainhenkilöriippuvuutta vähennetään kehittämällä ja dokumentoimalla prosesseja siten, että prosessit ovat henkilöriippumattomia. Samassa yhteydessä kannattavuutta pyritään parantamaan tekemällä tuottavuutta ja kyvykkyyttä parantavia investointeja, kehittämällä hankintatoimea sekä parantamaan yhtiön valmistusproesseja.

Takoman taloustoimintojen ja raportoinnin avainhenkilöriippuvuutta on vähennetty ulkoistamalla yhtiöiden taloushallinto ja raportointi. Johtamisen laatua, mittareita ja reagoitokykyä muutoksiin tullaan edelleen kehittämään, kun uudelleen organisointi on saatu päätökseen tilikauden 2016 aikana.

Takoman myynti on organisoitu kokonaan Takoma Gears Oy:n toimintojen alaisuuteen. Suunnittelu ja tarjouslaskenta tullaan kehittämään selkeästi tukitoiminnoksi, jolloin myyntiorganisaatio pystyy keskittymään uusasiakashankintaan.

Takoman vientiasiakkaisiin liittyvää riskiä on pienennetty vientikauppojen luottovakuutuksella, joka korvaa mahdollisia vientikauppaan liittyviä luottotappioita.

Käyttöpääoman hallinnassa pyritään edelleen neuvottelemaan pidempiä maksuaikoja ostoille sekä käyttämään toimitusketjun mahdollisuuksia käyttöpääoman hallintaan.

TAKOMA OYJ

Tasekirja 01.11.2015–31.10.2016

Vanhantalontie 3, 39700 Parkano

Y-tunnus: 0597397-9

Säilytys: 31.10.2026 asti, KPL 2:10.1 §

TILINPÄÄTÖS

1.11.2015 - 31.10.2016

sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus 19

KONSERNIN TILINPÄÄTÖS (IFRS)

Konsernin tunnusluvut 23

Tunnuslukujen laskentakaavat 24

Konsernin tuloslaskelma 25

Konsernin laaja tuloslaskelma 25

Konsernin tase 26

Konsernin rahavirtalaskelma 27

Konsernin laskelma oman pääoman muutoksista 28

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 29

1. Toimintasegmentit 38

2. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät
ja lopetetut toiminnot 39

3. Liikevaihto 39

4. Liiketoiminnan muut tuotot 39

5. Materiaalit ja palvelut 39

6. Liiketoiminnan muut kulut 39

7. Poistot ja arvonalentumiset 39

8. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut 40

9. Rahoitustuotot 40

10. Rahoituskulut 40

11. Tuloverot 40

12. Osakekohtainen tulos 40

13. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet 41

14. Aineettomat hyödykkeet 42

15. Muut rahoitusvarat 43

16. Laskennalliset verot 44

17. Vaihto-omaisuus 45

18. Myyntisaamiset ja muut saamiset 45

19. Rahavarat 45

20. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot 46

21. Varaukset 46

22. Rahoitusvelat 47

23. Pääomalainat, ostovelat ja muut velat 47

24. Rahoitusriskien hallinta 47

25. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot 50

26. Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut 51

27. Muut vuokrasopimukset 52

28. Ehdolliset velat ja hankintasitoumukset 52

29. Lähipiiritapahtumat 52

30. Tilikauden jälkeiset tapahtumat 52

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

Emoyhtiön tuloslaskelma 53

Emoyhtiön tase 54

Emoyhtiön rahavirtalaskelma 55

Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet 56

Emoyhtiön tuloslaskelman liitetiedot 57

Emoyhtiön taseen liitetiedot 58

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset 61

Tilintarkastuskertomus 62

Osakkeet ja osakkeen omistajat 64

HALLITUKSEN toimintakertomus

LIIVEVAIHTO JA TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Konsernin jatkuvien liiketoimintojen liikevaihto oli 10,20 (13,18) milj. euroa, laskua viime tilikaudesta 22,7 %. Konsernin jatkuvien liiketoimintojen liikevaihdosta tuli voimansiirron valmistuksesta laivanrakennus- ja offshore-teollisuuteen 91 % (91 %), energia- ja prosessiteollisuuden laitevalmistajille 4 % (5 %) sekä muun teollisuuden tarpeisiin 5 % (4 %).

Jatkuvien toimintojen liiketulos oli -1,17 (-0,68) milj. euroa. Jatkuvien toimintojen liiketulos-% oli -11,5 % (-5,2 %) tilikauden liikevaihdosta.

TILIKAUDEN TULOS

Konsernin nettorahoituskulut olivat -0,18 (-0,25) milj. euroa. Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja oli -1,34 (-0,93) milj. euroa. Konsernin tilikauden kokonaistulos oli -1,35 (-0,68) milj. euroa, josta lopetettujen toimintojen osuus 0,00 (0,25) milj. euroa. Lopetettujen toimintojen vertailukauden tulokseen sisältyy konkurssipesistä tuloutuneet erät yhteensä 0,25 milj. euroa. Osakekohtainen tulos oli -9 (-4) senttiä, josta jatkuvien toimintojen osuus oli -9 (-6) senttiä ja lopetettujen 0 (2) senttiä. Sijoitetun pääoman tuotto oli -28,4 (-12,9) %.

KONSERNIN RAHOITUSASEMA

Pirkanmaan käräjäoikeus on hyväksynyt yhtiöiden saneerausohjelmat 30.9.2014 ja tase-erät on luokiteltu tilinpäätökseen saneerausohjelman mukaisesti. Takoma Oyj:n saneerausohjelma päättyi 31.3.2022 ja Takoma Gears Oy:n 31.3.2021.

Konsernin liiketoiminnan nettorahavirta tilikaudelta oli 1,05 (2,92) milj. euroa. Käyttöpääoman muutoksien vaikutus oli 1,73 (2,89) milj. euroa.

Nettokäyttöpääoma oli 1,86 (4,26) milj. euroa tilikauden lopussa. Nettokäyttöpääoman pieneneminen johtui pääasiassa pienentyneestä vaihto-omaisuudesta ja liikevaihdosta.

Investointien nettorahavirta oli -0,13 (-0,08) milj. euroa.

Rahoituksen nettorahavirta oli -0,41 (-2,87) milj. euroa. Vertailukauden merkittävin muutos oli factoring-velan pieneneminen.

Likvidejä varoja konsernilla oli tilikauden lopussa 1,03 (0,52) milj. euroa, josta emoyhtiön käytettävissä 0,03 (0,04) milj. euroa. Pitkäaikaisia saneerausvelkoja konsernilla oli yhteensä 3,57 (4,26) milj. euroa, joista korollisia 1,68 (1,97) milj. euroa. Lyhytaikaisia saneerausvelkoja konsernilla oli 0,90 (0,76) milj. euroa, joista korollisia yhteensä 0,48 (0,34) milj. euroa. Tilinpäätöshetkellä factoring-luoton limiitti oli 1,0 milj. euroa, josta oli käytössä 0,11 milj. euroa.

Konsernin oma pääoma oli tilikauden lopussa -1,21 (-0,12) milj. euroa.

Tilikauden lopussa konsernin omavaraisuusaste oli -16,0 (-1,3) %. Nettovelkaa laskettaessa pääomalainaa ei ole laskettu velkoihin, koska se on saneerausohjelman mukaisesti korotonta.

TILAUSKANTA JA TILAUSKERTYMÄ

Tilaukanta 2,66 (5,09) milj. euroa, pienennystä 47,8%. Vertailukelpoinen tilauskertymä 7,78 (11,78) milj. euroa, pienennystä 4,00 milj. euroa eli 33,9 %.

INVESTOINNIT

Tilikauden aikana yhtiö ei tehnyt merkittäviä investointeja ja bruttoinvestoinnit olivat 0,14 (0,07) milj. euroa. Suunnitelman mukaiset, yhtiön käytössä olleiden koneiden, poistot olivat 0,65 (0,65) milj. euroa.

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Tilikauden aikana yhtiön konsernirakenteessa ei ole tapahtunut muutoksia.

TAKOMAN TAVOITTEET

Saneerausohjelman toteuttamiseksi yhtiön ja sen johdon tavoitteena tulee olemaan voimansiirtoliiketoiminnan sekä lyhyen että pitkän aikavälin kehityksen varmistaminen. Tämä tulee tapahtumaan henkilöstön osaamista kehittämällä sekä varmistamalla saneerausohjelman puitteissa tuottavuutta ja kyvykkyyttä parantavien investointien toteuttaminen.

YHTIÖKOKOUSTEN PÄÄTÖKSET

Takoman varsinainen yhtiökokous 2.2.2016 hyväksyi esitetyn tilinpäätöksen 1.11.2014-31.10.2015 ja päätti, että osinkoa ei tilikaudelta 2015 jaettu. Yhtiökokous myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajana toimineille henkilöille.

Takoma Oyj:n hallitus vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi neljä. Nelijäseniseen hallitukseen valittiin Tapio Tommila, Harri Kumpu, Esa Pyöriä ja Miikka Laine. Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa heti yhtiökokouksen jälkeen ja valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Tapio Tommilan ja varapuheenjohtajaksi Miikka Laineen.

Varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin KHT Markku Launis ja tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Lauri Kallaskari. Ylimääräisessä yhtiökokouksessa 19.5.2016 Markku Launin tilalle tilintarkastajaksi valittiin KHT Janne Nurmela.

Takoman ylimääräinen yhtiökokous 24.10.2016 kutsuttiin koolle osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:n 3 momentin mukaisesti, koska yhtiön oma pääoma on osatilikaudelta 1.11.2015-31.7.2016 laaditun tilinpäätöksen mukaan alle puolet osakepääomasta. Kokouksessa esitettiin osatilikaudelta laadittu tilinpäätös. Yhtiökokouksessa ei tehty päätöksiä asian osalta.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Takoman hallituksella ei ole voimassa olevia valtuuksia omien osakkeiden hankkimisesta eikä valtuutta päättää osakeannista.

HENKILÖSTÖ

Takoman jatkuvien toimintojen henkilöstömäärä tilikauden lopussa oli 83 (90). Henkilöstömäärä tilikaudella keskimäärin oli 85 (91).

Toimihenkilöitä oli tilikauden lopussa 21 (22) ja tuotannon työntekijöitä 62 (68).

Tilikauden lopussa voimansiirron komponenttivalmistuksessa työskenteli 82 (90) henkilöä. Toimitusjohtajan lisäksi emoyhtiössä ei työskennellyt muita henkilöitä.

TOIMITUSJOHTAJA

Tilikaudella yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Jari Lilja.

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA OSAKEVAIHTO

Takoman markkina-arvo tilikauden lopussa oli 2,82 (4,21) milj. euroa. Osakkeen päätöskurssi 31.10.2016 oli 0,18 (0,27) euroa. Tilikauden aikana Takoman osakevaihto oli 1 170 154 (1 278 753) osaketta. Osakevaihto vastaa 7,5 (8,2) %:a koko osakekannasta.

Osakkeenomistajien kokonaismäärä oli 1.165 (1.148) tilikauden lopussa.

OSAKEPÄÄOMA

Takoman osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä ei muuttunut tilikauden aikana. Takoman osakepääoma on tilikauden päättyessä

939 856 euroa ja liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä 15 664 266 kappaletta. Osakkeen nimellisarvo on 0,06 euroa. Yhtiön vähimmäispääoma on 600.000 euroa ja enimmäispääoma 60.000.000 euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa ja alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta.

Yhtiöllä on yksi osakesarja, jonka osakkeiden äänioikeus on yksi ääni per osake.

OMAT OSAKKEET

Yhtiön hallussa ei ole omia osakkeita.

JOHDON OSAKEOMISTUS

Tilikauden lopussa 31.10.2016 Takoman hallituksen puheenjohtajalla Tapio Tommilalla on 467 (0,00 %) osaketta ja hallituksen jäsenellä Esa Pyöriällä 18.000 (0,11 %) osaketta.

Yhtiöllä ei ole osakepohjaisia kannustejärjestelmiä.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Yhtiön selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä esitetään toimintakertomuksesta erillisenä selvityksenä vuosikertomuksessa 2016. Vuosikertomus 31.10.2016 päättyneeltä tilikaudelta julkaistaan viimeistään 10.1.2017 yhtiön internet-sivuilla. Takoma Oyj:n hallitus on käsitellyt ja hyväksynyt selvityksen yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 7.12.2016.

Yhtiö noudattaa hallinnoinnissaan 1.1.2016 voimaan tullutta Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi (Corporate Governance) 2015:tä, lukuun ottamatta suositusta 8: Hallituksen jäseneksi tilikaudelle 2016 ei ollut löydettävissä sopivaa kyseiseen tehtävään käytettävissä olevaa naisjäsentä.

Toimintakertomuksesta erillisessä selvityksessä on kuvattu yhtiön taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteet sekä kuvattu hallituksen kokoonpano ja toiminta mukaan lukien tiedot toimitusjohtajasta.

Yhtiön hallitus huolehtii tarkastusvaliokunnan tehtävistä: taloudellisen raportointiprosessin valvonnasta, sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja tilintarkastuksen seurannasta sekä tilintarkastajan riippumattomuuden ja tilintarkastuksen oheispalvelujen arvioinnista.

RISKIENHALLINTA

Takoman hallitus on vastuussa yhtiön riskienhallinnasta ja valvoo sen toteutumista. Hallitus on hyväksynyt yhtiön riskienhallintapolitiikan keväällä 2009 ja päivittänyt sitä kokouksessaan 18.5.2016. Takoman riskienhallinnan tavoitteena on turvata liiketoiminnan häiriöttömyys, varmistaa yhtiön tavoitteiden saavuttaminen sekä määritetyn kannattavan kasvustrategian toteutuminen.

Takoma luokittelee riskit neljään pääluokkaan helpottaakseen niiden luonteen ja mahdollisten hallintakeinojen ymmärtämistä: Strategiset liiketoimintarisikit, operatiiviset liiketoimintarisikit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit.

Takoma tarkastelee vuosittain hallituksen budjettikokouksen yhteydessä strategisia liiketoimintariskejään. Operatiivisten liiketoimintarisikien tarkastelu on jatkuvaa. Yritysjärjestelyjen ja toiminnan kehityshankkeiden riskejä tarkastellaan hankekohtaisesti.

Rahoitustilanteestaan johtuen yhtiö ei ole kyennyt strategiassa määriteltyyn toiminnan laajentamiseen erityisesti yritysostoin vaan se on keskittänyt voimavaroja liiketoiminnan fokusointiin ja rakenteiden uudelleen organisointiin.

Rahoitusriskien hallinnasta ja tavoitteista annetaan tarkempia tietoja tilikauden 2016 konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Takoman vahinkoriskejä tarkastellaan vakuutusyhtiöiden kanssa vuosittain, työterveys- ja työturvallisuusriskejä käsitellään työsuojelupiirien tarkastuskäyntien yhteydessä ja työterveyden toimintasuunnitelman mukaan. Paloturvallisuustarkastukset tehdään vuosittain, merkittäviä ympäristöriskejä tarkastellaan vuosittain johdon katselmusten yhteydessä.

Ympäristöön liittyvät riskit voivat vaikuttaa Takoman ja sen tytäryhtiöiden kehitykseen ja taloudelliseen tulokseen, mikäli kyseisten riskien hallinnassa epäonnistutaan. Takoma huomioi ympäristöasioihin liittyvän lainsäädännön ja sen mukanaan tuomat vastuut erityisen huolellisesti ja pyrkii toiminnassaan noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita. Konsernin tiedossa ei ole mitään merkittäviä ympäristöasioihin liittyviä riskejä.

RISKIT JA LIIKETOIMINNAN EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätös 31.10.2016 päättyneeltä tilikaudelta on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen. Yhtiön johto on toiminnan jatkuvuuden periaatetta arvioidessaan huomionut yhtiön saneerausohjelman mukaiset tavoitteet, markkinatilanteen, liiketoimintaan liittyvät ennusteet, käytettävissä olevat rahoituslähteet sekä likviditeettiin liittyvät riskit.

Offshore- ja meriteollisuuden kysynnän rajusta laskusta johtuen konsernin toiminta on ollut raskaasti tappiollista ja tämä on heikentänyt konsernin vakavaraisuutta sekä maksuvalmiutta. Konserni on tehnyt merkittäviä toiminnallisia muutoksia toiminnan sopeuttamiseksi vallitsevaan kysyntätilanteeseen ja konsernin saamiseksi kannattavaksi. Liiketoiminnan volyymin laskun katkaiseminen ja uusien asiakkaiden saaminen sekä oman toiminnan edelleen tehostaminen ovat kriittistä tekijöitä yhtiön toiminnan jatkuvuuden kannalta.

Pirkanmaan käräjäoikeus hyväksyi Takoma Oyj:n sekä Takoma Gears Oy:n yritysaneerausohjelmat 30.9.2014. Saneerausohjelmassa Takoma Gears Oy:n saneerausvelkoja ei leikattu lainkaan, koska saneerausohjelmaehdotuksessa esitettiin perustellusti, että Takoma Gears Oy pystyy maksamaan kaikki saneerausvelkansa sekä toiminnan kehittämiseen tarvittavat investoinnit tulorahoituksellaan sekä osin uusia luottoja nostamalla konerahoitustarpeisiin. Takoma Oyj:n saneerausvelkoja leikattiin 35 % ja sen saneerausvelkojen hoito perustuu etupainoisesti konkurssiin

asetettujen tytäryhtiöiden konkurssipesien jako-osuuksista tai muusta rahoituksesta. Takoman emoyhtiön saneerausohjelman toteuttaminen edellyttää Takoma Gears Oy:n kykyä maksaa saneerausohjelman puitteissa määritellyt hallintopalveluveloitukset.

Markkinatilanne on kuitenkin heikentynyt merkittävästi saneerausohjelman vahvistamisajankohdasta ja saneerausohjelman perustana olleet kannattavuuteen ja rahoitukseen liittyvät oletukset eivät ole toteutuneet. Heikentyneestä tilanteesta johtuen Takoma on tilikaudella käynyt neuvotteluja päärahoittajien kanssa saneerausohjelman muutosten osalta ja tilikaudella päärahoittajien kanssa on sovittu yhden lyhennyserän (95 t€) siirrosta syyskuulta vuoden 2016 loppuun ja yhden lyhennyserän (95 t€) siirrosta kesäkuulta 2016 saneerausohjelman loppuun. Päärahoittajille tulisi seuraavan tilikauden aikana suorittaa saneerausohjelman mukaiset 379 t€ erät sekä syyskuulta vuoden 2016 loppuun siirretty erä 95 t€, eli yhteensä 474 t€. Neuvottelut päärahoittajien kanssa seuraavan tilikauden aikana tarvittavista saneerausvelkojen lyhennyserien (474 t€) siirrosta jatkuvat.

Yhtiön maksuvalmiustilanteeseen sekä edellä kuvattujen markkinatilanteen, liiketoiminnan sopeuttamistoimenpiteiden ja saneerausvelkojen lyhennyserien siirtämisen onnistumiseen sekä niiden vaikutukseen yhtiön tuloskehityksessä liittyvä olennaisia epävarmuustekijöitä, jotka yhtiön johto on huomionut tehdessään arviota toiminnan jatkuvuudesta. Ilman neuvoteltavana olevien saneerausvelkojen lyhennyserien 474 t€ siirtämisen toteutumista, yhtiöllä ei ole johdon laatiman ennusteen mukaan riittävää käytönpääomaa seuraavan 12 kuukauden tiettyjen kuukausien (tammi- ja maaliskuun) aikana. Yhtiön näkemyksen mukaan saneerausvelkojen lyhennyserien siirtämisen järjestäminen on kuitenkin todennäköistä, mikäli liiketoiminta muuten kehittyy ennustetun mukaisesti.

Mikäli edellä kuvatut saneerausjärjestelyt, muut toimet ja kustannussäästöt kuten lomautukset eivät toteudu riittävässä määrin, yhtiö ei mahdollisesti pysty realisoimaan varojaan ja suorittamaan velkojaan osana tavanomaista liiketoimintaa tai mikäli asiakkaiden tai tavarantoimittajien käyttäytymisessä tapahtuu olennaisia negatiivisia muutoksia, on konkurssiriski edelleen olemassa. Jos ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa osoittautuisi, ettei tilinpäätöksen laatiminen toiminnan jatkuvuuteen perustuen ole perusteltua, yhtiön varojen ja velkojen kirjanpitoarvoja ja/tai luokitteluja jouduttaisiin muuttamaan.

Mikäli Takoman näkymät edelleen heikkenevät, saattaa se johtaa konsernilikearvon arvonalentumiseen.

MARKKINANÄKYMÄT

Offshore-markkina on edelleen erittäin alhaisella tasolla. Öljyn hinta on jäänyt alhaiseksi, jopa alle tuotantokustannusten. Tämä on vähentänyt merkittävästi uusinvestointeja. Tilanteeseen ei ole näkyvissä nopeaa muutosta. Kysyntä on kuitenkin pysynyt kohtuullisella tasolla risteilyalusten ja muiden alusten potkurilaitteiden osalta. Erityisesti Euroopan telakoiden risteilyalusten tilauskanta on hyvä ja jatkunee sellaisena ainakin vuoteen 2020 asti. Kilpailu laivojen kansilaitteissa on kuitenkin erityisen kireää, mikä osaltaan heikentää myös Takoman näkymiä. Markkinoiden suunta on edelleen voimakkaasti laskeva. Kilpailu jatkuu kovana, sillä muutkin alan toimijat kärsivät kysynnän supistumisesta ja lyhyestä tilauskannasta. Tämä näkyy myös Takoman heikentyneenä tilauskantana.

SANEERAUSOHJELMA JA OLETUS TOIMINNAN JATKUVUDESTA

Tilinpäätös 31.10.2016 päättyneeltä tilikaudelta on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen. Yhtiön johto on toiminnan jatkuvuuden periaatetta arvioidessaan huomionut yhtiön saneerausohjelman mukaiset tavoitteet, markkinatilanteen, liiketoimintaan liittyvät ennusteet, käytettävissä olevat rahoituslähteet sekä likviditeettiin liittyvät riskit.

Offshore- ja meriteollisuuden kysynnän rajusta laskusta johtuen konsernin toiminta on ollut raskaasti tappiollista ja tämä on heikentänyt konsernin vakavaraisuutta sekä maksuvalmiutta. Konserni on tehnyt merkittäviä toiminnallisia muutoksia toiminnan sopeuttamiseksi vallitsevaan kysyntätilanteeseen ja konsernin saamiseksi kannattavaksi. Liiketoiminnan volyymin laskun katkaiseminen ja uusien asiakkaiden saaminen sekä oman toiminnan edelleen tehostaminen ovat kriittistä tekijöitä yhtiön toiminnan jatkuvuuden kannalta.

Pirkanmaan käräjäoikeus hyväksyi Takoma Oyj:n sekä Takoma Gears Oy:n yritysaneerausohjelmat 30.9.2014. Saneerausohjelmassa Takoma Gears Oy:n saneerausvelkoja ei leikattu lainkaan, koska saneerausohjelmaehdotuksessa esitettiin perustellusti, että Takoma Gears Oy pystyy maksamaan kaikki saneerausvelkansa sekä toiminnan kehittämiseen tarvittavat investoinnit tulorahoituksellaan sekä osin uusia luottoja nostamalla konerahoitustarpeisiin. Takoma Oyj:n saneerausvelkoja leikattiin 35 % ja sen saneerausvelkojen hoito perustuu etupainoisesti konkurssiin asetettujen tytäryhtiöiden konkurssipesien jako-osuuksista tai muusta rahoituksesta. Takoman emoyhtiön saneerausohjelman toteuttaminen edellyttää Takoma Gears Oy:n kykyä maksaa saneerausohjelman puitteissa määritellyt hallintopalveluveloitukset.

Markkinatilanne on kuitenkin heikentynyt merkittävästi saneerausohjelman vahvistamisajankohdasta ja saneerausohjelman perustana olleet kannattavuuteen ja rahoitukseen liittyvät oletukset eivät ole toteutuneet. Heikentyneestä tilanteesta johtuen Takoma on tilikaudella käynyt neuvotteluja päärahoittajien kanssa saneerausohjelman muutosten osalta ja tilikaudella päärahoittajien kanssa on sovittu yhden lyhennyserän (95 t€) siirrosta syyskuulta vuoden 2016 loppuun ja yhden lyhennyserän (95 t€) siirrosta kesäkuulta 2016 saneerausohjelman loppuun. Päärahoittajille tulisi seuraavan tilikauden aikana suorittaa saneerausohjelman mukaiset 379 t€ erät sekä syyskuulta vuoden 2016 loppuun siirretty erä 95 t€, eli yhteensä 474 t€. Neuvottelut päärahoittajien kanssa seuraavan tilikauden aikana tarvittavista saneerausvelkojen lyhennyserien (474 t€) siirrosta jatkuvat.

Yhtiön maksuvalmiustilanteeseen sekä edellä kuvattujen markkinatilanteen, liiketoiminnan sopeuttamistoimenpiteiden ja saneerausvelkojen lyhennyserien siirtämisen onnistumiseen sekä niiden vaikutukseen yhtiön tuloskehityksessä liittyy olennaisia epävarmuustekijöitä, jotka yhtiön johto on huomionut tehdessään arviota toiminnan jatkuvuudesta. Ilman neuvoteltavana olevien saneerausvelkojen lyhennyserien 474 t€ siirtämisen toteutumista, yhtiöllä ei ole johdon laatiman ennusteen mukaan riittävää käytöspääomaa seuraavan 12 kuukauden tiettyjen kuukausien (tamm- ja maaliskuun) aikana. Yhtiön näkemyksen mukaan saneerausvelkojen lyhennyserien siirtämisen järjestyminen on kuitenkin todennäköistä, mikäli liiketoiminta muuten kehittyy ennustetun mukaisesti.

Mikäli edellä kuvatut saneerausjärjestelyt, muut toimet ja kustannussäästöt kuten lomautukset eivät toteudu riittävässä määrin, yhtiö ei mahdollisesti pysty realisoimaan varojaan ja suorittamaan velkojaan osana tavanomaista liiketoimintaa tai mikäli asiakkaiden tai tavarantoimittajien käyttäytymisessä tapahtuu olennaisia negatiivisia muutoksia, on konkurssiriski edelleen olemassa. Jos ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa osoittautuisi, ettei tilinpäätöksen laatiminen toiminnan jatkuvuuteen perustuen ole perusteltua, yhtiön varojen ja velkojen kirjanpitoarvoja ja/tai luokitteluja jouduttaisiin muuttamaan.

Tilikauden aikana Takoma konsernin ulkopuolisia saneerausvelkoja on lyhennetty 0,56 miljoonaa euroa. Seuraava saneerausohjelman mukainen lyhennyspäivä on 31.12.2016. Takoma Oyj:n saneerausohjelma päättyy 31.12.2022 ja Takoma Gears Oy:n 31.3.2021.

Pitkäaikaisia saneerausvelkoja konsernilla oli 31.10.2016 yhteensä 3,57 milj. euroa, joista korollisia 1,68 milj. euroa. Lyhytaikaisia saneerausvelkoja konsernilla oli 31.10.2016 yhteensä 0,90 milj. euroa, joista korollisia yhteensä 0,48 milj. euroa.

TAKOMAN NÄKYMÄT TILIKAUDELLE 2017

Takoma ei anna liikevaihto- tai tulosohjausta.

HALLITUKSEN ESITYS YHTIÖKOKOUKSELLE TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat tilikauden päättyessä -2.016.816 (693.233) euroa. Voitonjakokelpoisten varojen ollessa negatiiviset ei osingonjako ole mahdollista. Myöskään saneerausohjelman aikana yhtiön hallitus ei voi ehdottaa osingonjakoa.

TAKOMAN TALOUDELLISEN TIEDOTTAMISEN AIKATAULU VUONNA 2017

Tilikaudelta 1.11.2016-31.10.2017 Takoma julkaisee yhden osavuositarkastuksen (6 kk) sekä kaksi johdon osavuotista selvitystä (3 ja 9 kk) seuraavasti:

Osavuositarkastus 1.11.2016-31.1.2017 (3 kk) 2.3.2017
Puolivuosraportti 1.11.2016-30.4.2017 (6 kk) 1.6.2017
Osavuositarkastus 1.11.2016-31.7.2017 (9 kk) 7.9.2017

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Takoma Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään Tampereella tiistaina 31.1.2017.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Ei olennaisia raportoitavia tilikauden jälkeisiä tapahtumia.

KONSERNIN

tunnusluvut

<i>(milj. euroa)</i>					
TOIMINNAN LAAJUUS JA KANNATTAVUUS	2016	2015	2014	2013	2012
Liikevaihto *	10,2	13,2	15,3	14,1	28,9
Liiketulos *	-1,2	-0,7	-0,4	-4,3	-5,4
% liikevaihdosta	-11,5	-5,2	-2,4	-30,6	-18,7
Voitto ennen veroja *	-1,4	-0,9	-0,7	-4,4	-5,9
% liikevaihdosta	-13,3	-7,1	-4,7	-30,9	-20,4
Jatkuvien liiketoimintojen tulos *	-1,3	-0,9	-0,9	-4,0	
Lopetettujen liiketoimintojen tulos *	0,0	0,3	-0,8	-5,9	
Tilikauden tulos	-1,3	-0,7	-1,7	-9,9	-5,1
Bruttoinvestoinnit	0,1	0,1	0,1	0,5	0,6
Henkilöstö keskimäärin	85	91	91	95	197
Oman pääoman tuotto (ROE), %	n/a	-312,1	-122,0	-136,7	-34,9
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	-28,4	-12,9	-1,6	-25,7	-21,4
RAHOITUS JA TALOUDELLINEN ASEMA					
Taseen loppusumma	7,9	10,7	13,6	20,4	27,7
Velat yhteensä	9,2	10,8	13,0	17,4	15,5
Osakepääoma	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Muu oma pääoma	-2,2	-1,1	-0,4	1,4	11,2
Omavaraisuusaste, %	-16,0	-1,3	4,1	11,3	43,8
Nettovelkaantumisaste (Gearing), %	n/a	n/a	952,4	420,6	72,3
Korolliset nettovelat	3,2	3,4	5,9	9,7	8,8
Osingonjako					
OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT					
Tulos/osake, jatkuvat liiketoiminnot, euroa *	-0,09	-0,06	-0,06	-0,26	-0,33
Tulos/osake lopetettujen liiketoimintojen, euroa *	0,00	0,02	-0,05	-0,37	
Tulos/osake, laimentamaton ja laimennettu, euroa	-0,09	-0,04	-0,11	-0,63	-0,33
Oma pääoma/osake, euroa	-0,08	-0,01	0,04	0,15	0,78
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	2,8	4,2	6,6	3,8	6,6
Osakkeiden vaihto pörssissä					
vaihdon arvo, milj. euroa	0,3	0,5	1,5	1,9	0,5
vaihdon määrä, 1 000 kpl	1 170	1 279	5894	4280	937
osuus osakkeiden kokonaismäärästä, %	7,5	8,2	37,6	27,3	6,0
OSAKKEIDEN KURSSIKEHITYS, EUROA					
ylin	0,31	0,48	0,46	0,93	0,82
alin	0,18	0,26	0,11	0,21	0,42
keskikurssi	0,25	0,39	0,26	0,45	0,55
kauden lopussa	0,18	0,27	0,42	0,24	0,42
Osakkeiden lukumäärä, osakeantioikaistu					
keskimäärin, 1 000 kpl	15 664	15 664	15 664	15 664	15 664
kauden lopussa, 1 000 kpl	15 664	15 664	15 664	15 664	15 664

*) Tilikaudet 2013-2015 tuloslaskelmat on jaettu nykyisen raportointikäytännön mukaisesti jatkuvien toimintojen ja lopetettujen toimintojen tulokseen. Näitä aiempien vuosien vertailutietoja ei ole muutettu. Takoman nykyinen liiketoiminta alkoi 1.11.2007. Tunnusluvut esitetään vain nykyisen liiketoiminnan toiminta-ajalta.

TUNNUSLUKUJEN

laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos} \times 100}{\text{Oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}}$
Sij. pääoman tuotto (ROI), %	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{rahoituskulut} \times 100}{\text{Oma pääoma} + \text{korolliset rahoitusvelat (keskimäärin vuoden aikana)}}$
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma} \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Osakekohtainen tulos, euroa	$\frac{\text{Osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden lukumäärä (keskimäärin vuoden aikana)}}$
Oma pääoma per osake, euroa	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Nettovelkaantumisaste, %	$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat} \times 100}{\text{Oma pääoma}}$
Osinko/tulos,%	$\frac{\text{Tilikaudella jaettu osinko} \times 100}{\text{Tilikauden tulos}}$
Efektiiivinen osinkotuotto, %	$\frac{\text{Osinko/osake} \times 100}{\text{Osakkeen kurssi tilikauden lopussa}}$
Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä x kurssi tilikauden lopussa

KONSERNIN

tuloslaskelma (IFRS)

	Liitetieto	1.11.2015-31.10.2016	1.11.2014-31.10.2015
Liikevaihto	1,3	10 198 946	13 181 738
Liiketoiminnan muut tuotot	4	123 384	117 129
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos		-1 401 057	581 741
Materiaalit ja palvelut	5	-4 226 003	-7 178 706
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	8	-3 354 370	-4 299 343
Poistot ja arvonalentumiset	7	-649 556	-648 950
Liiketoiminnan muut kulut	6	-1 864 183	-2 433 317
Liiketulos		-1 172 839	-679 708
Rahoitustuotot	9	1 254	576
Rahoituskulut	10	-180 973	-250 607
Tulos ennen veroja		-1 352 559	-929 740
Tuloverot	11	11 876	-1 036
Tilikauden tulos jatkuvista liiketoiminnoista		-1 340 683	-930 776
Voitto/tappio lopetetuista liiketoiminnoista	2	0	250 000
Tilikauden tulos		-1 340 683	-680 776
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		-1 340 683	-680 776
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:	12		
laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu			
osakekohtainen tulos		-0,09	-0,04

KONSERNIN

laaja tuloslaskelma (IFRS)

	1.11.2015-31.10.2016	1.11.2014-31.10.2015
Tilikauden tulos	-1 340 683	-680 776
Muut laajan tuloksen erät		
Rahavirran suojaukset verojen jälkeen	0	0
Muuntoerot	0	-340
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-1 340 683	-681 116
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen		
Emoyhtiön omistajille	-1 340 683	-681 116

KONSERNIN

tase (IFRS)

euroa	Liitetieto	31/10/2016	31/10/2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	13	1 757 036	2 287 424
Liikearvo	14	2 538 429	2 538 429
Muut aineettomat hyödykkeet	14	46 467	29 887
Muut rahoitusvarat	15	26 084	28 643
		4 368 016	4 884 383
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	17	1 855 327	3 419 514
Myyntisaamiset ja muut saamiset	18	683 028	1 872 661
Rahavarat	19	1 031 446	518 945
		3 569 801	5 811 120
VARAT YHTEENSÄ		7 937 817	10 695 503
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	20		
Osakepääoma		939 856	939 856
Ylikurssirahasto		421 849	421 849
Muut rahastot		0	-665
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		4 902 967	4 902 967
Kertyneet voittovarot		-7 477 817	-6 386 469
Oma pääoma yhteensä		-1 213 145	-122 462
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	16	9 568	21 444
Pääomalainat	23	1 545 235	1 425 235
Velat saman konsernin yrityksille	23	430 851	504 838
Muut pitkäaikaiset velat	23	3 136 638	3 757 318
		5 122 292	5 708 835
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	23	3 599 923	4 740 524
Velat saman konsernin yrityksille	23	123 312	92 484
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		0	0
Varaukset	21	197 410	188 511
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	22	108 024	87 611
		4 028 670	5 109 130
Velat yhteensä		9 150 962	10 817 965
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		7 937 817	10 695 503

KONSERNIN

rahavirtalaskelma (IFRS)

euroa	Liitetieto	1.11.2015-31.10.2016	1.11.2014-31.10.2015
Liiketoiminnan rahavirrat			
Tilikauden voitto		-1 340 683	-680 776
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa	26	586 464	651 950
Korkokulut ja muut rahoituskulut		180 973	250 607
Korkotuotot		-1 254	-252
Osinkotuotot		0	-324
Verot		-11 876	1 036
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		-586 375	222 242
Käyttöpääoman muutokset:			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		1 142 950	2 446 712
Vaihto-omaisuuden muutos		1 564 186	-150 294
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		-982 165	556 686
Varausten muutos		8 899	37 015
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		1 147 495	3 112 361
Maksetut korot		-98 784	-178 780
Saadut korot		17	248
Maksetut verot		1 685	-12 134
Liiketoiminnan nettorahavirta		1 050 412	2 921 695
Investointien rahavirrat			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-135 748	-72 489
Investoinnit muihin sijoituksiin			
Myydyt liiketoiminnot			-5 151
Aineettomien hyödykkeiden ja muiden osakkeiden luovutustulot		8 000	
Saadut osingot			328
Investointien nettorahavirta		-127 748	-77 312
Rahoituksen rahavirrat			
Pitkäaikaisten sisäisten lainojen muutos		46 013	27 516
Lyhytaikaisten saamisten muutos		44 999	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos		17 784	-2 260 676
Lainojen takaisinmaksut		-518 982	-638 011
Rahoitusleasingvelkojen maksut			
Rahoituksen nettorahavirta		-410 186	-2 871 171
Rahavarojen muutokset			
Rahavarat kauden alussa		512 478	-26 788
Rahavarat kauden lopussa		518 945	546 073
Kurssierot		22	-340
Rahavarat kauden lopussa	19	1 031 446	518 945

KONSERNIN

laskelma oman pääoman muutoksista (IFRS)

Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma

euroa	Osakepääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.11.2014	939 856	421 849	4 902 967	-325	-5 705 680	558 667
Laaja tulos						
Tilikauden tulos					-680 776	-680 776
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksella oikaistuna)						
Rahavirran suojaukset						
Muuntoero				-340		-340
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0	0	-340	-680 776	-681 116
Muu ero					-13	-13
Oma pääoma 31.10.2015	939 856	421 849	4 902 967	-665	-6 386 469	-122 462
Oma pääoma 1.11.2015	939 856	421 849	4 902 967	-665	-6 386 469	-122 462
Laaja tulos						
Tilikauden tulos					-1 340 683	-1 340 683
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksella oikaistuna)						
Rahavirran suojaukset						
Muuntoero				665	-665	0
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0	0	665	-1 341 348	-1 340 683
Muut muutokset					250 000	250 000
Oma pääoma 31.10.2016	939 856	421 849	4 902 967	0	-7 477 817	-1 213 145

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN

liitetiedot

KONSERNIN PERUSTIEDOT

Takoma Oyj suunnittelee, kehittää, valmistaa ja myy mekaanisen voimansiirron teknologiaa, tuotteita ja palveluita vaativiin sovelluksiin. Yhtiön pääasiakassegmentit ovat laivanrakennus- ja offshore-teollisuuden, prosessiteollisuuden sekä energiasektorin laitevalmistajat. Takoma on erikoistunut toimittamaan tarkkuutta vaativia suuria induktiokarkaistuja hammaspyöriä, hammaskyt-kimiä ja hammaskehä.

Konsernin emoyritys on Takoma Oyj. Emoyrityksen kotipaikka on Tampere ja sen rekisteröity osoite on c/o Takoma Gears Oy Vanhantalontie 3, 39700 Parkano. Takoma Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Takoma Oyj:n osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä Small Cap -listalla.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa yhtiön www-osoitteesta www.takoma.fi tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista c/o Takoma Gears Oy Vanhantalontie 3, 39700 Parkano. Takoma Oyj:n suurin osakkeenomistaja on Panostaja Oyj, kotipaikka Tampere. Takoma-konserni kuuluu Panostaja-konserniin.

Takoma Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 7.12.2016 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen 31.1.2017 pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.10.2016 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisia ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöläinsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä olevia rahavaroja, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja sekä johdannaisinstrumentteja. Tilinpäätöstiedot esitetään

euroina ja se on esitetty kululajikohtaista tuloslaskelmakaavaa noudattaen. Konsernitilinpäätös on laadittu jatkuvuuden periaatetta noudattaen.

Saneerausohjelma ja oletus toiminnan jatkuvuudesta

Tilinpäätös 31.10.2016 päättyneeltä tilikaudelta on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen. Yhtiön johto on toiminnan jatkuvuuden periaatetta arvioidessaan huomionut yhtiön saneerausohjelman mukaiset tavoitteet, markkinatilanteen, liiketoimintaan liittyvät ennusteet, käytettävissä olevat rahoituslähteet sekä likvideettiin liittyvät riskit.

Offshore- ja meriteollisuuden kysynnän rajusta laskusta johtuen konsernin toiminta on ollut raskaasti tappiollista ja tämä on heikentänyt konsernin vakavaraisuutta sekä maksuvalmiutta. Konserni on tehnyt merkittäviä toiminnallisia muutoksia toiminnan sopeuttamiseksi vallitsevaan kysyntätilanteeseen ja konsernin saamiseksi kannattavaksi. Liiketoiminnan volyymin laskun katkaiseminen ja uusien asiakkaiden saaminen sekä oman toiminnan edelleen tehostaminen ovat kriittistä tekijöitä yhtiön toiminnan jatkuvuuden kannalta.

Pirkanmaan käräjäoikeus hyväksyi Takoma Oyj:n sekä Takoma Gears Oy:n yrityssaneerausohjelmat 30.9.2014. Saneerausohjelmassa Takoma Gears Oy:n saneerausvelkoja ei leikattu lainkaan, koska saneerausohjelmaehdotuksessa esitettiin perustellusti, että Takoma Gears Oy pystyy maksamaan kaikki saneerausvelkansa sekä toiminnan kehittämiseen tarvittavat investoinnit tulorahoituksellaan sekä osin uusia luottoja nostamalla konerahoitustarpeisiin. Takoma Oyj:n saneerausvelkoja leikattiin 35 % ja sen saneerausvelkojen hoito perustuu etupainoisesti konkurssiin asetettujen tytäryhtiöiden konkurssipesien jako-osuuksista tai muusta rahoituksesta. Takoman emoyhtiön saneerausohjelman toteuttaminen edellyttää Takoma Gears Oy:n kykyä maksaa saneerausohjelman puitteissa määritellyt hallintopalveluveloitukset.

Markkinatilanne on kuitenkin heikentynyt merkittävästi saneerausohjelman vahvistamisajankohdasta ja saneerausohjelman perustana olleet kannattavuuteen ja rahoitukseen liittyvät oletukset eivät ole toteutuneet. Heikentyneestä tilanteesta johtuen Takoma on tilikaudella käynyt neuvotteluja päärahoittajien kanssa saneerausohjelman muutosten osalta ja tilikaudella päärahoittajien kanssa on sovittu yhden lyhennyserän (95 t€) siirrosta syyskuulta vuoden 2016 loppuun ja yhden lyhennyserän (95 t€) siirrosta kesäkuulta 2016 saneerausohjelman loppuun. Päärahoittajille tuli seuraavan tilikauden aikana suorittaa saneerausohjelman mukaiset 379 t€ erät sekä syyskuulta vuoden 2016 loppuun siirretty erä 95 t€, eli yhteensä 474 t€. Neuvottelut päärahoittajien kanssa seuraavan tilikauden aikana tarvittavista saneerausvelkojen lyhennyserien (474 t€) siirrosta jatkuvat.

Yhtiön maksuvalmiustilanteeseen sekä edellä kuvattujen markkinatilanteen, liiketoiminnan sopeuttamistoimenpiteiden ja saneerausvelkojen lyhennyserien siirtämisen onnistumiseen sekä niiden vaikutukseen yhtiön tuloskehityksessä liittyy olennaisia epävarmuustekijöitä, jotka yhtiön johto on huomionnut tehdessään arviota toiminnan jatkuvuudesta. Ilman neuvoteltavana olevien saneerausvelkojen lyhennyserien 474 t€ siirtämisen toteutumista, yhtiöllä ei ole johdon laatiman ennusteen mukaan riittävää käytöpääomaa seuraavan 12 kuukauden tiettyjen kuukausien (tammikuun ja maaliskuun) aikana. Yhtiön näkemyksen mukaan saneerausvelkojen lyhennyserien siirtämisen järjestäminen on kuitenkin todennäköistä, mikäli liiketoiminta muuten kehittyy ennustetun mukaisesti.

Mikäli edellä kuvatut saneerausjärjestelyt, muut toimet ja kustannussäästöt kuten lomautukset eivät toteudu riittävässä määrin, yhtiö ei mahdollisesti pysty realisoimaan varojaan ja suorittamaan velkojaan osana tavanomaista liiketoimintaa tai mikäli asiakkaiden tai tavarantoimittajien käyttäytymisessä tapahtuu olennaisia negatiivisia muutoksia, on konkurssiriski edelleen olemassa. Jos ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa osoittautuisi, ettei tilinpäätöksen laatiminen toiminnan jatkuvuuteen perustuen ole perusteltua, yhtiön varojen ja velkojen kirjanpitoarvoja ja/tai luokitteluja jouduttaisiin muuttamaan.

Sovelletut uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Tilikaudella 1.1.2015-31.10.2016 ei ole tullut voimaan standardeja, joilla olisi ollut merkitystä konsernin tilinpäätökseen.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Takoma Oyj ja Takoma Gears Oy. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Myös potentiaalisen äänivallan olemassaolo on otettu huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseen sen toiminnasta.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, on kirjattu kuluihin. Luovutettu vastike ei sisällä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia. Näiden vaikutus on huomioitu hankinnan yhteydessä tulosvaikutteisesti. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättämispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti tai muihin laajan tuloksen eriin. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen. Konsernilla ei ole ehdollisia lisäkauppahintoja.

Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Tilikauden voiton tai tappion jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisessä tuloslaskelmassa sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomien omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yritysryhmälle. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana erinänsä taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistuosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Tilinpäätöshetkellä Takomalla ei ole määräysvallattomille omistajille kuuluvaa osuutta.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryhtiössä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on konsernin emoyrityksen sekä tytäryritysten toiminta- ja esittämismuuttama. Konserniyritykset muuntavat omissa kirjanpidoissaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat tapahtumapäivän kurssia käyttäen toimintavaihteluun. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakurssia. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liiketuloksen yläpuolelle. Valuuttamääräisten pankkitilien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Ei-monetaariset erät arvostetaan tapahtumapäivän kurssiin.

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Käytössä olevat aineelliset hyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan. Muussa tapauksessa myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet.

Käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset	25 vuotta
Rakennelmat	10 vuotta
Raskaat koneet	4-10 vuotta
Moottoriajoneuvot	4 vuotta
Kevyet koneet, laitteet ja kalusto	3-5 vuotta
Atk-laitteet	3-5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta

Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika ja jäännösarvot tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan.

Jatkuvien toimintojen aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin. Lopetettujen toimintojen aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot sisältyvät lopetettujen toimintojen tulokseen. Markkinahintaan arvostamisesta aiheutuneet käyttöomaisuuden alaskirjaukset on esitetty poistoissa.

Ehdot täyttävän aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osaksi omaisuuserän hankintamenoa.

JULKISET AVUSTUKSET

Julkiset avustukset, esimerkiksi valtiolta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset, on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen edellytyk-

set. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Sellaiset avustukset, jotka on saatu syntyneiden menojen korvauksiksi, tuloutetaan tuloslaskelmaan samalla kun avustuksen kohteeseen liittyvät menot kirjataan kuluksi. Tällaiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa. Yhtiö saa säännöllisesti oppisopimus- ja koulutuskorvauksia julkisilta tahoilta. Nämä korvaukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa, vastaavat syntyneet menot esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuneina kuluina.

LIIEKARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

Liikearvoista (ja muista taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä) ei kirjata poistoja, vaan ne testataan tarvittaessa tai vähintään vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU). Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoa vähennettynä arvonalentumisilla.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoa, jos hyödykkeen hankintameno on määriteltävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että hyödykkeestä koituu yritykselle vastaista taloudellista hyötyä. Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoistoina kuluksi niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Yhtiöllä ei ole muita aineettomia hyödykkeitä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika.

Muista aineettomista hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Asiakassopimukset	2-4 vuotta
Aineettomat oikeudet, lähinnä IT-järjestelmät	3-5 vuotta

Taloudelliset käyttöajat arvioidaan kunkin tilikauden lopussa, ja jos ne poikkeavat merkittävästi aiemmista arvioista, poistoajkoja muutetaan vastaavasti.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuden hankintameno on määritelty painotettua keskihintamenetelmää käyttäen. Vaihto-omaisuus perustuu tilinpäätöspäivän fyysiseen inventaariin tai rullaavaan inventointiin. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johdettavat menot.

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimus merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohdasta vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Vuokralvelvoitteet sisältyvät korollisiin velkoihin.

Vuokrasopimukset, joiden mukaan omistamiselle ominaiset riskit ja edut kantaa vuokralle antaja, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Silloin, kun vuokrasopimus sisältää sekä maa-alueita että rakennuksia koskevia osuuksia, arvioidaan kunkin osuuden luokittelu rahoitusleasingsopimukseksi tai muuksi vuokrasopimukseksi erikseen. Silloin kun on tarpeellista luokitella ja määrittää kirjanpitoa varten maa-alueen ja rakennuksen osuus vuokrasopimuksista, kohdistetaan vähimmäisvuokrat (jotka sisältävät mahdolliset kerralla suoritettavat etukäteismaksut) maa-alueen ja rakennuksen vuokraoikeuksien sopimuksen syntymisajankohdan käypien arvojen suhteessa.

Ei-purettavissa olevista vuokrasopimuksista syntynyt vuokravastuu on esitetty liitetietojen kohdassa 27 Muut vuokrasopimukset.

Käyttämättömistä vuokratiloista aiheutuneet nettovastuut on kirjattu tulospäätöksessä Liiketoiminnan muihin kuluihin.

Konserni vuokralle antajana

Konsernilla ei ole vuokralle annettuja hyödykkeitä. Konserni on antanut vuokraamistaan toimisto- ja verastiloista itselleen tarpeettomat tilat edelleen vuokralle. Käyttämättömien vuokratilojen edelleenvuokrauksesta ei tuloudu yhtiölle tuloa eikä menoja edelleenvuokrauksen perusteissa tapahdu tilikauden aikana muutoksia.

ARVONALENTUMISET

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä (CGU) kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Arvonalentumistestit tehdään aina liikearvolle ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton tai jotka ovat keskeneräisiä. Arvonalentumistartetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton, ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen.

Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio perutaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutos niissä arvioissa, joita on käytetty määrittäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista.

Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta missään tilanteessa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmät) luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Jos niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä sen sijaan, että se kertyisi niiden jatkuvasta käytöstä, ne esitetään kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi. Poistot pitkäaikaisista omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka edustaa erillistä merkittävää liiketoiminta-aluetta tai maantieteellistä toiminta-aluetta, on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä merkittävästä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta, tai on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen. Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omalla rivillään konsernin tuloslaskelmassa.

TYÖSUHDE-ETUDET

Eläkevelvoitteet

Konsernin eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia järjestelyjä, joita konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota velvoite koskee. Henkilöstön eläketurva on järjestetty lakisääteisillä työeläkevakuutuksilla ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä.

Osakeperusteiset maksut

Konsernilla ei ole optiojärjestelyjä eikä muita osakeperusteisia maksujärjestelyjä.

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaukset arvostetaan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta tarkasteluhetkellä ja velvoitteeseen liittyvistä riskeistä. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Takuukustannukset kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan välittömästi syntymishetkellään. Takuuvaraus kirjataan todennäköisten takuukustannusten arvion perusteella. Takuun aikana havaitut viat korjataan konsernin kustannuksella tai asiakkaalle annetaan vastaava tuote. Takuuvaraukset odotetaan käytettävän seuraavan vuoden aikana.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Konsernin jatkuvaan toimintoon liittyvistä menoista ei kirjata varausta.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat välittömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt ehdollinen velvoite, joka varmistuu kun konsernin määräysvallan ulkopuolella oleva epävarma tapahtuma realisoituu. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Tuloslaskelman verokulu muodostuu tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattuihin eriiin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriiin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, kun kyseessä on alun perin kirjanpitoon merkittävä omaisuuserä tai velka eikä kyseessä ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä tällaisen omaisuus- tai velkaerän kirjaaminen vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoimen toteutumisajankohtana. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvon arvonalentumistappiosta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryritysten jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kuin ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät pitkäaikaisen omaisuuden poistoeroista ja yrityshankintojen yhteydessä tehdyistä käypään arvoon arvostamisista.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä raportointikauden päättymispäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai jotka on käytännössä hyväksytty raportointikauden päättymispäivään mennessä.

Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallisen verosaamisen kirjaamisedellytykset arvioidaan tältä osin aina jokaisen raportointikauden päättymispäivänä. Laskennalliset verovelat kirjataan täysimääräisinä.

TULOUTUSPERIAATTEET

Liikevaihtona esitetään tuotteiden myynnistä ja palveluiden suorituksesta saadut tuotot käypään arvoon arvostettuina oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla.

Mydyt tavarat ja palvelut

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit, edut ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöisesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä. Tuotot palveluista tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu ja taloudellisen hyödyn saaminen palvelusuoritteesta on todennäköistä.

Vuokratuotot

Vuokratuotot tuloutetaan tasaerinä vuokraudelle.

Korot ja osingot

Korkotuotot kirjataan, kun oikeus korkoon on syntynyt ja osingot kirjataan, kun oikeus osinkoon on syntynyt. Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä.

LIIKETULOS

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liiketuloksen käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liiketulos on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella sekä omaan käyttöön valmistuksesta syntyneillä kuluilla oikaistuna, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liiketuloksen alapuolella. Liiketoimintaan liittyvistä eristä syntyvät kurssierot sisältyvät liiketulokseen, muuten ne on kirjattu rahoituseriin.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Konsernilla ei ole tilinpäätöksessään eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviltä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään, kun se on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai se luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen tapahtuessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi (käyvän arvon vaihtoehdon soveltaminen). Jälkimmäiseen ryhmään luokitellaan sellaiset rahoitusvarat, joita hallinnoidaan käypään arvoon perustuen yhtiön riskienhallintastrategian mukaisesti tai rahoitusvaroihin kuuluva erä, johon liittyy yksi tai useampi kytketty johdannainen, joka muuttaa sopimuksen rahavirtoja merkittävästi, jolloin koko yhdistelmäinstrumentti arvostetaan käypään arvoon. Johdannaiset, jotka eivät ole takauksisopimuksia tai jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi luokitellut erät on arvostettu käypään arvoon, joka perustuu raportointikauden päättymispäivänä noteerattuun markkinahintaan. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot määritetään rahavirtojen nykyarvona. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät ja määriteltävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luokittele myytävissä oleviksi. Niiden arvostusperuste on efektiivisen koron menetelmällä jaksotettu hankintameno. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua. Myyntisaatavat kirjataan arvioituun käypään arvoonsa (kerrytettävissä oleva rahamäärä), joka vastaa arvioidulla arvonalentumistappiovarauksella vähennettyä alkuperäistä laskelettua määrää. Arvonalentumistappiovaraus perustuu erääntyneiden saamisten eräkohtaiseen tarkasteluun.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka nimenomaisesti on luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitettu pitkä alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Takoman myytävissä olevat rahoitusvarat tilinpäätöshetkellä sisältävät ainoastaan suomalaisia noteeraamattomia osakkeita ja ne on taseessa esitetty pitkäaikaisissa muissa rahoitusvaroissa. Noteeraamattomat sijoitukset arvostetaan hankintamenuon, mikäli käypää arvoa ei luotettavasti voi määrittää.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa verovaiikutus huomioon ottaen. Kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, pankkitilien saldoista ja muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konserni arvio jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Mikäli osakesijoitusten käypä arvo on alittanut hankintamenon merkittävästi ja konsernin määrittelemän ajanjakson, tämä on osoitus myytävissä olevan osakkeen arvonalentumisesta. Jos arvonalentumisesta on näyttöä, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio siirretään tulosvaikutteiseksi eräksi. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen oman pääoman ehtoisten sijoitusten arvonalentumistappiota ei peruuteta tulosvaikutteisesti, kun taas korkoinstrumentteihin kohdistuneen arvonalentumistappion myöhempi peruuntuminen kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen viivästyminen yli 180 päivää ovat näyttöjä myyntisaamisen arvonalentumisesta. Tuloslaskelmaan kirjattavan arvonalentumistappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja efektiivisellä korolla diskontattujen arvoitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä tilikaudella ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, kirjattu tappio perutaan tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat, lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jakotettuun hankintamenuon. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin ja ne voivat olla korollisia tai korottomia. Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän tilinpäätöspäivästä.

Ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenua silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainan noston yhteydessä lainasitoumukseen liittyvä järjestelypalkkio merkitään osaksi transaktiokuluja.

Kaikkien rahoitusvarojen- ja velkojen käypien arvojen laskenta-periaatteet ja käyvät arvot on esitetty liitetietojen kohdassa 25 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot.

JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

Johdannaisopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaisopimuksen käyttötarkoituksen määrittämällä tavalla. Niiden johdannaisopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita instrumentteja, arvomuutosten tulosvaikutukset esitetään yhtenevästi suojatun erän kanssa. Kun johdannaisopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne joko saamisten, velkojen tai kiinteiden sitoumusten käyvän arvon suojausina tai valuuttariskin kyseessä ollessa rahavirran suojausina tai johdannaisopimuksina, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä.

Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Konserni dokumentoi ja arvioi suojausta aloitettaessa ja vähintään joka tilinpäätöksen yhteydessä, suojauskohteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset.

Rahavirran suojaukset

Konserni soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa rahavirran suojauksiin operatiivisen valuuttaposition osalta. Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien, Takoman riskienhallintapolitiikan mukaan valuuttatermiinien, tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa (sisältyy erään Muut rahastot). Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Ennakoitua valuuttamääräistä myyntiä suojaavien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan myynnin oikaisuiksi myynnin toteutuessa. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehon osuus merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erään-
tyy tai se myydään tai kun suojauslaskennan soveltamisedelly-
tykset eivät enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai
tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liike-
toimi toteutuu. Kuitenkin, jos ennakoidun suojatun liiketoimen
ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai
tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Muut suojausinstrumentit, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa
Konserni ei sovelleta suojauslaskentaa koronvaihtosopimuksiin. Täl-
löin suojausinstrumentin käyvän arvon muutokset kirjataan tu-
loslaskelman rahoituseriin.

OMAT OSAKKEET

Konsernilla ei ole hallussaan omia osakkeita.

OMA PÄÄOMA

Ulkona olevat kantaosakkeet esitetään osakepääomana. Menot,
jotka liittyvät omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien
liikkeellelaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vä-
hennyseränä.

OSINGONJAKO

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottama osinko kirjataan velaksi,
kun yhtiökokous on päättänyt osingon määrään.

KESKEISET KIRJANPIDOLLISET ARVIOT JA HARKINTAAN PERUSTUVAT RATKAISUT

IFRS -käytännön mukaista konsernitilinpäätöstä laadittaessa johto
joutuu tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia par-
haan käsityksensä mukaan. Lopputulemat voivat kuitenkin poike-
ta tehdyistä arvioista ja oletuksista.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat
johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättymis-
päivänä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tu-
levaisuutta koskevat, raportointikauden päättymishetkellä to-
dennäköisimpinä pidetyt oletukset, jotka liittyvät muun muassa
konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettuun kehityk-
seen myynnin ja kustannustason kannalta. Konsernissa seurataan
arvioiden ja oletusten toteutumista sekä näiden taustalla ole-
vien tekijöiden muutoksia säännöllisesti käyttämällä useita, sekä
sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset arvioiden ja oletta-
musten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jon-
ka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jäl-
keisillä tilikausilla.

Ne keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset rapor-
tointikauden päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävar-
muustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin konsernin va-
rojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti
seuraavan tilikauden aikana, on esitetty alla ja liitetiedoissa koh-
dassa Saneerausohjelma ja oletus toiminnan jatkuvuudesta. Kon-
sernin johto on katsonut näiden tilinpäätöksen osa-alueiden ole-
van keskeisimmät, sillä niitä koskevat laadintaperiaatteet ovat
konsernin näkökulmasta monimutkaisimmat ja niiden soveltami-
nen edellyttää eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyt-
tämistä esimerkiksi omaisuuserien arvostamisessa. Lisäksi näil-
lä tilinpäätöksen osa-alueilla käytettyjen oletusten ja arvioiden
mahdollisten muutosten vaikutukset on arvioitu olevan suurim-
mat.

1) Arviot tulevasta liiketoiminnan kehityksestä ja muut arvonalentumistestaukseen liittyvät kysymykset

Konsernissa testataan liikearvo tarvittaessa tai vähintään vuosit-
tain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Viitteitä arvonalentu-
misesta arvioidaan jokaisena raportointiajanhetkenä. Arvonalen-
tumistappio kirjataan, jos omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää
siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Konsernin taseessa oleva liikearvo on testattu ja testin perus-
teella liikearvoon ei tehty arvonalennusta. 31.10.2016 tilanteesta
tehdystä testissä kerrytettävissä olevana rahamääränä pidettiin
omaisuuserän käypää arvoa vähennettynä luovutuksesta johtuvil-
la menoilla. Lisätietoja on annettu liitetietojen kohdassa 14 Ai-
neettomat hyödykkeet; Liikearvon arvonalentumistestaus.

2) Laskennalliset verosaamiset

Laskennallinen verosaaminen on esitetty siihen määrään asti kuin
on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa,
jota vastaan väliaikainen ero voidaan käyttää. Konserni on kirjan-
nut kaikki verotuksellisiin tappioihin liittyvät laskennalliset vero-
saamiset pois konsernitaseesta 31.10.2013, koska toiminnan jat-
kuvuuteen liittyi epävarmuutta.

3) Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Konsernin noudattamien tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden mu-
kaan aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvoja
tarkastellaan mahdollisen arvonalentumisen varalta aina silloin,
kun olosuhteet antavat viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta.
Mahdollisen arvonalentumistappion määrä on omaisuuserän
kirjanpitoarvon ja sen kerrytettävissä olevan rahamäärän välinen
erotus. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä
arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai käyttöarvo
sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Kerrytettävissä olevat raha-
määrät perustuvat johdon arvioon mm. tulevaisuuden myynneistä,
hinnoista ja tuotantokustannuksista sekä diskonttorokosta. Näiden
laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä.

Käypien arvojen määrittäminen edellyttää arvioiden käyttämistä.

4) Takoma Gears Oy:n konsolidointi konsernitilinpäätökseen

Takoma Oyj omistaa Takoma Gears Oy:n koko osakekannan. Takoma Gears Oy on yrityssaneerauksessa ja yhtiön yrityssaneerausohjelma vahvistettiin Pirkanmaan käräjäoikeuden toimesta 30.9.2014. Takoma Oyj:n johto on arvioinut yrityssaneerauksen vaikutusta Takoma Oyj:n IFRS 10 standardissa määritellyn määräysvaltaan Takoma Gears Oy:ssä. Saneerausohjelman ehdossa ei ole rajoitettu Takoma Oyj:n oikeutta käyttää osakkeittensa tuomaa äänivaltaa Takoma Gears Oy:ssä ja Takoma Oyj pystyy käyttämään määräysvaltaansa yhtiössä sekä ohjaamaan Takoma Gears Oy:n merkityksellisiä toimintoja. Saneerausvelkojille annetut oikeudet ovat suojaavia ja rajoittavat saneerausohjelman aikaista voitonjakokykyä. Takoma Oyj:n johto katsoo, että Takoma Oyj:llä on IFRS 10 standardissa määritelty määräysvalta Takoma Gears Oy:ssä ja Takoma Gears Oy on yhdistelty Takoma Oyj:n konsernitilinpäätökseen.

Myöhemmin sovellettavat uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita konserni ei vielä ole soveltanut.

- IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2014 aiheuttavat muutoksia seuraaviin standardeihin: IFRS 5, IFRS 7, IAS 19, IAS 34 (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- Tilinpäätöksen esittäminen - muutokset IAS 1:een (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksella selkeytetään useita asioita, mm. olennaisuuden huomioimista tietojen esittämisessä, liitetietojen, eriteltyiden ja välisummien esittämistä.
- Sijoitusyhteisöt - muutokset IFRS 10:een, IFRS 12:een ja IAS 28:ään (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Mikäli yhteisö määritellään standardin määritelmän mukaiseksi sijoitusyhteisöksi ja se arvostaa kaikki tytäryrityksensä käypään arvoon, sen ei tarvitse esittää konsernitilinpäätöstä.
- Yhteisestä toiminnosta hankittavan osuuden kirjanpito-käsittelyä koskeva muutos IFRS 11:een ”Yhteisjärjestelyt” (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilla)
- Poistoja koskeva muutos IAS 16:een ”Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet” ja IAS 38:aan ”Aineettomat hyödykkeet” (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilla)
- Tuottavia kasveja koskeva muutos IAS 16:een ”Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 41:een ”Maatalous” (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilla)
- Sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välisiä omaisuuserien myyntejä tai niiden antamista panoksena koskeva muutos IFRS 10:een ja IAS 28:aan (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilla)
- Pääomaosuusmenetelmää koskeva muutos IAS 27:ään ”Erillistilinpäätös” (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilla)
- IFRS 15 Revenue from contracts with customers (Myyntituotot asiakassopimuksista) (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilla)
- IFRS 9 ”Rahoitusinstrumentit” (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aikaisempi soveltaminen sallittu)
- IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019 alkaen, aikaisempi soveltaminen on sallittua vain, jos IFRS 15 otetaan käyttöön samanaikaisesti). IFRS 16 vaikuttaa lähinnä vuokralle otettujen kirjanpitoon, ja sen seurauksena lähes kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen.
- Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen realisoitumattomista tappioista - muutokset IAS 12:een (sovellettava 1.1.2017 alkaen tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta)

1. TOIMINTASEGMENTIT

Takomalla on yksi liiketoimintasegmentti. Toimintasegmentin luvut ovat yhtenevät konsernin lukujen kanssa. Toimintasegmenttijako perustuu konsernin sisäiseen päätöksentekojärjestykseen, organisaatorakenteeseen ja on yhdenmukainen hallitukselle toimitettavan taloudellisen raportoinnin kanssa. Ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi, joka vastaa resurssien kohdistamisesta toimintasegmentille ja sen tuloksen arvioinnista, konsernissa katsotaan emoyhtiön hallitus. Segmenttiraportoinnissa noudatetaan konsernitalinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Saneerauksen jälkeen Takoman liiketoiminta muodostuu Takoma Gearsin hammastettuja komponentteja valmistavasta tehtaasta Parkanossa.

2016	Liikevaihto ulkoisilta asiakkailta	Pitkäaikaiset varat*
Suomi	7 478 273	4 368 016
Muu Eurooppa	2 708 404	
Aasia	12 269	
Muut maat	0	
Konserni yhteensä	10 198 946	4 368 016
2015	Liikevaihto ulkoisilta asiakkailta	Pitkäaikaiset varat*
Suomi	10 519 962	4 884 383
Muu Eurooppa	1 348 102	
Aasia	1 283 761	
Muut maat	29 913	
Konserni yhteensä	13 181 738	4 884 383

* Konsernin muut pitkäaikaiset varat kuin laskennalliset verosaamiset ja muut pitkäaikaiset saamiset

MAANTIETEELLISET TIEDOT

Takoma toimii neljällä maantieteellisellä alueella: Suomi, muu Eurooppa, Aasia sekä muut maat.

Maantieteellisten alueiden liikevaihto esitetään asiakkaiden sijainnin mukaan ja niiden varat esitetään varojen sijainnin mukaan.

TIEDOT TÄRKEIMMISTÄ ASIAKKAISTA

Konsernin tuotot neljältä suurimmalta asiakkaalta olivat noin 7,75 milj. euroa tilikaudella 2016 (11,78 milj. euroa tilikaudella 2015), mikä oli 76 % (89 %) koko konsernin liikevaihdosta.

Konsernin tuottojen jakauma eri asiakasryhmien kesken tilikaudella oli:

	2016	2015
Laivanrakennus- ja offshoreteollisuus	9 236 190	11 923 937
Nosto- ja kuljetinlaittevalmistajat	0	0
Energia- ja prosessiteollisuuden laitevalmistajat	422 715	706 594
Muut	540 041	551 207

2. MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Myytäväinä olevat omaisuuserät

Konsernilla ei tilinpäätöshetkellä eikä vertailuvuonna ole myytävissä olevia pitkäaikaisia omaisuuseriä

Lopetetut toiminnot

Lopetettujen toimintojen tuotot ja kulut ovat syntyneet lopetettuihin toimintoihin liittyvien omaisuuserien myynneistä, alaskirjauksista sekä konkurssipesistä saaduista jako-osuuksista.

	2016	2015
Lopetettujen toimintojen tulos		
Tuotot	0	250 000
Kulut	0	0
Tulos ennen veroja	0	250 000
Verot	0	0
Tulos verojen jälkeen	0	250 000
Lopetettujen toimintojen rahavirrat		
Liiketoiminnan rahavirrat	0	250 000
Investointien rahavirrat	0	0
Rahoituksen rahavirrat	0	0
Rahavirrat yhteensä	0	250 000

3. LIIKEVAIHTO

	2016	2015
Tuotot tavaroiden myynnistä	10 196 195	13 181 738
Tuotot palveluista	2 751	0
Yhteensä	10 198 946	13 181 738

4. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	2016	2015
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	5 441	0
Julkiset avustukset	6 178	7 108
Vakuutuskorvaukset	0	21 142
Vuokratuotot	13 286	22 180
Muut tuottoerät	98 479	66 699
Yhteensä	123 384	117 129

5. MATERIAALIT JA PALVELUT

	2016	2015
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	2 999 929	5 778 891
Varastojen muutos	189 736	84 069
Ulkopuoliset palvelut	1 036 338	1 315 747
Yhteensä	4 226 003	7 178 706

6. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

	2016	2015
Vuokratulot		
Vuokratulot	359 771	383 231
Ulkopuoliset palvelut	206 905	289 406
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0	3 000
Muut kuluerät	1 297 507	1 757 680
Yhteensä	1 864 183	2 433 317
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	27 400	41 296
Muut palvelut	35 056	48 799
Yhteensä	62 456	90 095

7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

	2016	2015
Poistot hyödykeryhmittäin:		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	19 355	14 797
Asiakkuudet	0	0
Yhteensä	19 355	14 797
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	0	0
Koneet ja kalusto	629 111	630 882
Muut aineelliset hyödykkeet	1 090	3 271
Yhteensä	630 201	634 153
Arvonalentumiset hyödykeryhmittäin		
Aineettomat oikeudet	0	0
Koneet ja kalusto	0	0
Yhteensä	0	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	649 556	648 950

8. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

	2016	2015
Palkat ja palkkiot	2 753 889	3 500 099
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	470 669	629 438
Muut henkilösivukulut	129 813	169 806
Yhteensä	3 354 370	4 299 343
Tiedot lähipiiriin luettavan johdon työsuhte-etuuksista esitetään liitetiedoissa kohdassa 29, Lähipiiritapahtumat.		
Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella:		
Toimihenkilöitä	22	22
Työntekijöitä	64	69
Yhteensä	85	91

Henkilökuntaan on laskettu kuuluvaksi Takoma Oyj:n ja Takoma Gears Oy:n henkilöstö.

9. RAHOITUSTUOTOT

	2016	2015
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0	328
Korkotuotot	1 254	248
Muut rahoitustuotot	0	0
Yhteensä	1 254	576

10. RAHOITUSKULUT

	2016	2015
Tulosvaikutteisesti kirjatut erät		
Korkokulut	87 964	141 392
Korkokulut konserniyrityksille	90 970	87 637
Muut rahoituskulut	2 039	21 579
Yhteensä	180 973	250 607

Muut laajan tuloksen erät

Rahoitusinstrumentteihin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät ovat seuraavat:

	2016	2015
Rahavirran suojaukset verojen jälkeen	0	0

11. TULOVEROT

	2016	2015
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	0	0
Edellisten tilikausien verot	0	-1 036
Laskennalliset verot	11 876	0
Yhteensä	11 876	-1 036
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot		
Rahavirran suojaukset		
Verojen jälkeen	0	0
Verokulun ja konsernin kotimaan 20,0 %:n verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:		
	2016	2015
Tulos ennen veroja	-1 352 559	-929 740
Verot laskettuna Suomen verokannalla	270 512	185 948
Kirjaamattomat laskennalliset vero- saamiset verotuksellisesta tappioista	1 063 995	-183 798
Laskennallinen vero	11 876	0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0	-1 036
Tappiot ja väliaikaiset erot ilman verovaikutusta	-808 178	0
Muu ero	0	0
Vero verovapaista tuotoista	0	66
Vero vähennyskelvottomista kuluista	-526 328	-2 216
Verot tuloslaskelmassa	11 876	-1 036

12. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimennettu ja laimentamaton osakekohtainen tulos		
	2016	2015
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, euroa	-1 340 683	-680 776
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, kpl	15 664 266	15 664 266
Osakekohtainen tulos, (euroa/osake)	-0,086	-0,043

13. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden muutokset tilikaudella 2016

	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset investoinnit	Yhteensä
Hankintameno 1.11.2015	0	5 650 762	28 211	0	5 678 973
Lopetettujen liiketoimintojen osuus	0	0	0	0	0
Lisäykset	0	99 814	0	0	99 814
Vähennykset				0	
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.10.2016	0	5 750 576	28 211	0	5 778 787
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.11.2015	0	-3 364 429	-27 121	0	-3 391 550
Lopetettujen liiketoimintojen osuus	0	0	0		0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden poisto	0	-629 111	-1 090	0	-630 201
Arvonalentuminen	0	0	0	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.10.2016	0	-3 993 540	-28 211	0	-4 021 751
Kirjanpitoarvo 1.11.2015	0	2 286 333	1 090	0	2 287 423
Kirjanpitoarvo 31.10.2016	0	1 757 036	0	0	1 757 036

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden muutokset tilikaudella 2015

	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset investoinnit	Yhteensä
Hankintameno 1.11.2014	0	5 597 399	28 211	0	5 625 610
Lopetettujen liiketoimintojen osuus	0	0	0	0	0
Lisäykset	0	53 363	0	0	53 363
Vähennykset				0	
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.10.2015	0	5 650 762	28 211	0	5 678 973
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.11.2014	0	-2 733 547	-23 850	0	-2 757 397
Lopetettujen liiketoimintojen osuus	0	0	0		0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden poisto	0	-630 882	-3 271	0	-634 153
Arvonalentuminen	0	0	0	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.10.2015	0	-3 364 429	-27 121	0	-3 391 550
Kirjanpitoarvo 1.11.2014	0	2 863 852	4 362	0	2 868 214
Kirjanpitoarvo 31.10.2015	0	2 286 333	1 090	0	2 287 423

Rahoitusleasingisopimukset

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingisopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

31/10/2016	Rakennukset	Koneet ja kalusto
Hankintameno		
Kertyneet poistot		
Vähennykset		
Kirjanpitoarvo	0	0

31/10/2015	Rakennukset	Koneet ja kalusto
Hankintameno		
Kertyneet poistot		
Vähennykset		
Kirjanpitoarvo	0	0

14. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomien hyödykkeiden muutokset tilikaudella 2016

	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Asiakas-sopimukset	Keskeneräiset investoinnit	Yhteensä
Hankintameno 1.11.2015	263 243	7 538 429	1 333 971	0	9 135 643
Lopetettujen liiketoimintojen osuus	0				0
Lisäykset	35 934	0		0	35 934
Vähennykset					0
Siirrot erien välillä	0	0		0	0
Hankintameno 31.10.2016	299 177	7 538 429	1 333 971	0	9 171 577
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.11.2015	-233 355	-5 000 000	-1 333 971	0	-6 567 326
Lopetettujen liiketoimintojen osuus					0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0
Tilikauden poisto	-19 355	0	0	0	-19 355
Arvonalentuminen	0	0	0	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.10.2016	-252 710	-5 000 000	-1 333 971	0	-6 586 681
Kirjanpitoarvo 1.11.2015	29 888	2 538 429	0	0	2 568 317
Kirjanpitoarvo 31.10.2016	46 467	2 538 429	-0	0	2 584 896

Aineettomien hyödykkeiden muutokset tilikaudella 2015

	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Asiakas-sopimukset	Keskeneräiset investoinnit	Yhteensä
Hankintameno 1.11.2014	244 117	7 538 429	1 333 971	0	9 116 517
Lopetettujen liiketoimintojen osuus	0				0
Lisäykset	19 126	0		0	19 126
Vähennykset					0
Siirrot erien välillä	0	0		0	0
Hankintameno 31.10.2015	263 243	7 538 429	1 333 971	0	9 135 643
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.11.2014	-218 559	-5 000 000	-1 333 971	0	-6 552 529
Lopetettujen liiketoimintojen osuus					0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0
Tilikauden poisto	-14 797	0	0	0	-14 797
Arvonalentuminen	0	0	0	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.10.2015	-233 355	-5 000 000	-1 333 971	0	-6 567 326
Kirjanpitoarvo 1.11.2014	25 558	2 538 429	0	0	2 563 988
Kirjanpitoarvo 31.10.2015	29 888	2 538 429	0	0	2 568 317

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingisopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

31/10/2016	Aineettomat oikeudet
Hankintameno	
Lopetetut liiketoiminnot	
Kirjanpitoarvo	0

31/10/2015	Aineettomat oikeudet
Hankintameno	
Lopetetut liiketoiminnot	
Kirjanpitoarvo	0

LIIEKARVON ARVONALENTUMISTESTAUS

Liikearvolle suoritetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään vuosittain, IAS 36:n mukaiset arvonalentumistestit. Arvonalentumistestaus tehdään tarvittaessa silloin, kun on todettu viitteitä arvonalentumisesta.

Liikearvon testaus 2016

Johtuen sivulla 6 Saneerausohjelma ja oletus toiminnan jatkuvuudesta -kohdassa kerrotuista toiminnan jatkuvuuteen liittyvistä merkittävistä epävarmuustekijöistä, liikearvon arvonalentuminen 31.10.2016 tilanteesta on testattu Käypä arvo vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla -menetelmällä käyttöarvolaskelman sijaan. Menetelmässä rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettujen testattavien varojen kirjanpitoarvoa (sis. liikearvon) verrataan yhtiön markkinaperusteiseen käypään arvoon, josta on vähennetty luovutuksesta johtuvat menot. Konsernilla on yksi rahavirtaa tuottava yksikkö.

Käypä arvo vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla 31.10.2016, 1 000 euroa:

Takoman osakekannan markkina-arvo	2 820
Takoman nettovelat sisältäen korottomat saneerausvelat	6 051
Liiketoiminnan velaton arvo (Enterprise Value)	8 871
Luovutuksesta johtuvat menot	200
Luovutuksesta johtuvilla menoilla vähennetty liiketoiminnan velaton arvo	8 671
Rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettujen testattavien varojen kirjanpitoarvo	4 833
Käyvän arvon ja testattavien varojen kirjanpitoarvon erotus	3 838

Arvonalentumistestin mukaan markkinaperusteisesti arvostettu luovutuksesta johtuvilla menoilla vähennetty liiketoiminnan velaton arvo ylittää rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettujen testattavien varojen kirjanpitoarvon.

Liikearvon testaus 2015

Vertailuvuonna 2015 yhtiö suoritti liikearvolle IAS 36 mukaiset käyttöarvolaskelmiin perustuvat arvonalentumistestit.

Arvonalentumistappio kirjataan, mikäli rahavirtaa tuottavalle yksikölle (CGU) kohdistettujen nettovarojen (sis. liikearvon) kirjanpitoarvo on korkeampi kuin CGU:n kerrytettävissä oleva rahamäärä. CGU:n kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään nykyarvomenetelmällä (DCF-menetelmä). Konsernilla on yksi rahavirtaa tuottava yksikkö (CGU).

Arvonalentumistestauksessa arviot rahavirroista vuodelle 2016 perustuivat Takoman hallituksen hyväksymään budjettiin ja rahavirta-arviot vuosille 2018-2019 perustuvat johdon näkemyksiin liiketoiminnan kasvusta ja kannattavuudesta. Pitkän aikavälin kasvuna on käytetty 2,0 % p.a. vuosittaista kasvua, mikä ei ylitä kyseisen toimialan pitkän aikavälin toteutunutta inflaatiokorjattua kasvua. CGU:n pääomarakenne kuvaa toimialan keskimääräistä pääomarakennetta.

Tulevista rahavirroista tehtyjen arvioiden lisäksi tärkein käyttöarvolaskelmissa käytetty oletus on keskimääräisestä pääoman kustannuksesta (WACC) tehdyt oletukset. WACC:ia käytetään tulevien rahavirtojen diskonttaamiseen.

WACC:n parametrit ovat teknologiateollisuuden keskimääräinen oman pääoman ja velkojen suhdeluku, oman pääoman beta, CGU:n oman pääoman kustannus sekä korollisen vieraan pääoman kustannus. Pääoman kustannuksen määrittämiseksi tarvitaan arviot riskittömien korkojen tasosta sekä riskilisen tasosta yhtiön toimialalla.

Tilikauden 2015 arvonalentumistestin keskeiset oletamat:

	2015
Liikevaihdon kasvu p.a. 3 v ennustejaksolla	+4%...+18%
WACC (verojen jälkeen)	10,3 %
Diskonttauskorko (WACC ennen veroja)	12,3 %
Pitkän aikavälin kasvu	2,0 %
Liiketulos-%, painotettu keskiarvo ennustejaksolta	4,9 %
Liikearvo, 1 000 euroa	2 538
Kirjanpitoarvo, 1 000 euroa	6 472
Arvonalentumistestin tulos, 1000 euroa	2 969
(kerrytettävissä oleva rahamäärä vs. kirjanpitoarvo)	Ylittää

Ennusteiden liikevoittoprosentin alentuminen yhdellä prosenttiyksiköllä osoitti vuoden 2015 lopussa 1,3 milj. euron marginaalia. Vastaavasti diskonttokorko ennen veroja olisi 2015 kestänyt 4,0 prosenttiyksikön nousun.

HERKKYYSANALYYSI

Ennustetun liiketulosmarginaalin lasku

Keskeisin epävarmuustekijä arvonalentumistestistä tehdessä liittyy johdon olettamukseen liiketoiminnan kannattavuudesta. Kannattavuuteen vaikuttaa puolestaan liiketoiminnan arvioitu kasvu ja arvioidun liiketulosmarginaalin toteutuminen. Ennustetun liiketulosmarginaalin alentuminen yhdellä prosenttiyksiköllä aiheuttaisi 1,0 milj. euron liikearvon arvonalentumisen. Vastaava analyysi tilikauden 2015 lopussa osoitti 1,3 milj. euron marginaalia.

Diskonttokoron (WACC ennen veroja) nousu

Laskelmissa käytetyllä diskonttauskorolla on keskeinen merkitys kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämisessä. Laskelmat osoittavat, että diskonttokorko ennen veroja kestää 0,7 prosenttiyksikön nousun ennen kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä vastaa nettovarojen kirjanpitoarvoa. Vastaava analyysi tilikauden 2015 lopussa osoitti, että diskonttokorko ennen veroja olisi kestänyt 4,0 prosenttiyksikön nousun.

15. MUUT RAHOITUSVARAT

	2016	2015
Myytävikissä olevat rahoitusvarat	26 084	28 643
Noteeraamattomat osakesijoitukset		
Yhteensä	26 084	28 643
Myytävikissä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden alussa	28 643	31 643
Vähennykset	-2 559	-3 000
Tilikauden lopussa	26 084	28 643

Kaikki myytävissä olevat rahoitusvarat ovat pitkäaikaisia. Noteeraamattomat osakkeet on, mikäli käypää markkinahintaa ei ole ollut saatavissa, arvostettu alkuperäiseen hankintamenuun.

16. LASKENNALLISET VEROT

Laskennallisten verojen muutokset tilikaudella 2016	31/10/2015	Kirjattu tuloslaskelmaan	31/10/2016
Laskennalliset verosaamiset			
Varaukset	0	0	0
Tappioista	0	0	0
Muut erät	0	0	0
Yhteensä	0	0	0
Laskennalliset verovelat			
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä			
Kertyneet poistoerot	21 444	-11 876	9 568
Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostaminen käypään arvoon			
Muut erät			
Yhteensä	21 444	-11 876	9 568
Laskennallisten verojen muutokset tilikaudella 2015	31/10/2014	Kirjattu tuloslaskelmaan	31/10/2015
Laskennalliset verosaamiset			
Varaukset	0	0	0
Tappioista	0	0	0
Muut erät	0	0	0
Yhteensä	0	0	0
Laskennalliset verovelat			
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä			
Kertyneet poistoerot	21 444		21 444
Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostaminen käypään arvoon			
Muut erät			
Yhteensä	21 444	0	21 444

17. VAIHTO-OMAISSUUS

	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	360 580	550 315
Keskeneräiset tuotteet	1 339 365	2 740 422
Ennakkomaksut	155 383	128 776
Yhteensä	1 855 327	3 419 514

18. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

	2016	2015
Myyntisaamiset	385 754	1 491 556
Lainasaamiset	0	44 999
Muut siirtosaamiset	186 918	178 428
Muut saamiset	110 356	157 677
Yhteensä	683 028	1 872 660

Saamisten tasearvot vastaavat niiden käypää arvoa, eikä niihin liity merkittäviä luottoriskikeskittyviä lukuunottamatta konsernin keskittynyttä asiakaskuntaa. Konserni ei ole kirjannut tilikaudella ulkoisista myyntisaamisista pysyviä arvonalentumistappioita.

Konserni on tilikauden aikana myynyt myyntisaamia rahoitusyhtiöille. Myyjien saamisten verollinen kirjanpitoarvo on ollut 9 350 tuhatta euroa. Myynnin seurauksena konsernille on tilikaudella muodostunut 19 tuhannen euron rahoituskulu. Konserni ei esitä kyseisiä myyjä saamia taseessaan, koska kaikki olennaiset riskit ja edut, kuten luottotappioriski, ovat siirtyneet rahoitusyhtiöille.

Lisäksi konsernissa on käytössä factoring-järjestely, jonka mukaisesti konserni on siirtänyt sovitut myyntisaamiset factoring-yhtiölle käteisvaroja vastaan. Maksujen myöhästymiseen liittyvä riski ja luottoriski ovat kuitenkin jääneet konsernille. Sen vuoksi ulkopuolisille siirretyt varat on edelleen merkitty kokonaisuudessaan konsernin taseeseen. Factoringsopimuksen mukaisesti maksettava määrä esitetään vakuudellisena lainana.

	2016	2015
Factoring-järjestelyyn liittyvät kirjanpitoarvot tilinpäätöshetkellä		
Factoring-sopimuksen perusteella rahoitusyhtiölle siirretyt saamiset	247 000	293 756
Vakuudellinen laina (katso myös liitetieto 24, 25 ja 28)	108 024	87 611

Muut siirtosaamiset ovat olennaisilta osiltaan vakuutusmaksujen ja asiakaslaskutuksen ennakoita. Muut saamiset ovat tavarantoimittajille maksettuja ennakoita. Saamisten käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 25. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot.

Myyntisaamisten ikäjakauma	2016	2015
Erääntymättömät	399 168	1 409 348
Erääntyneet		
alle 30 päivää	-5 044	76 508
31-90 päivää	0	0
91-180 päivää	-8 370	5 700
Yli 180 päivää	0	0
Yhteensä	385 754	1 491 556

Lyhytaikaiset saamiset jakautuvat valuutoittain seuraavasti:	2016	2015
EUR	683 028	1 872 660
USD	0	0
Yhteensä	683 028	1 872 660

Tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä.

19. RAHAVARAT

	2016	2015
Käteinen raha ja pankkitilit	1 031 446	518 945
Yhteensä	1 031 446	518 945

Rahavirtalaskelman rahavarat vastaavat taseen rahavaroja. Rahavarioihin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittyviä.

20. OMA PÄÄOMA

Yhtiöjärjestyksen mukaan Takoma Oyj:n vähimmäisosakepääoma on 600.000 euroa ja enimmäisosakepääoma on 60.000.000 euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta.

Takoma Oyj:llä on yksi osakelaji ja osakkeen nimellisarvo on 0,06 euroa per osake. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Yhtiöllä on yksi osakesarja, jonka osakkeiden äänioikeus on yksi ääni per osake.

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto (SVOP) sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siitä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaisesti merkittä osakepääomaan. Osakeantoihin liittyvät välittömät nettomenot vähennetään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta.

MUUT RAHASTOT

Muut rahastot -erä käsittää suojausrahaston, joka sisältää rahavirran suojausena käytettävien valuuttatermiinien kertyneet käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet.

OSINGOT

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on ehdottanut, että osinkoa ei 31.10.2016 päättyneeltä tilikaudelta jaeta.

VALTUUTUS OSAKEANNISTA JA ERITYISTEN OIKEUKSIEN ANTAMISESTA

Takoman hallituksella ei ole voimassaolevia valtuutuksesta omien osakkeiden hankkimisesta eikä osakeannista.

	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma eur	Ylikurssirahasto eur	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto eur	Muut rahastot eur	Yhteensä eur
Rahavirran suojaukset					-2 016	-2 016
Muuntoero					-325	-325
31/10/14	15 664 266	939 856	421 849	4 902 967	296	6 264 968
Rahavirran suojaukset						
Muuntoero					-961	-961
31/10/15	15 664 266	939 856	421 849	4 902 967	-665	6 264 007
Rahavirran suojaukset					0	0
Muuntoero					665	665
31/10/16	15 664 266	939 856	421 849	4 902 967	0	6 264 672

21. VARAUKSET

	Takuuvaraukset		Takuuvaraukset
31/10/15	188 511	31/10/14	151 495
Varausten lisäykset tilikaudella	56 727	Varausten lisäykset tilikaudella	78 756
Vähennykset	-47 828	Vähennykset	-41 740
Lopetettujen liiketoimintojen varaukset		Lopetettujen liiketoimintojen varaukset	
31/10/16	197 410	31/10/15	188 511

TAKUUVARAUS

Konserni antaa tietyille tuotteilleen 1-3 vuoden takuun. Takuun aikana tuotteissa havaitut viat korjataan konsernin kustannuksella tai asiakkaalle annetaan vastaava uusi tuote. Takuuvaraus kirjataan todennäköisten takuukustannusten arvion perusteella. Takuuvaraukset odotetaan käytettävän seuraavan kolmen vuoden aikana, painottuen kuitenkin ensimmäiseen 12 kuukauteen.

22. RAHOITUSVELAT

Lyhytaikaiset jaksotettuun hankintamenuun arvostetut rahoitusvelat

	2016	2015
Factoring-velka	108 024	87 611
Yhteensä	108 024	87 611

Velkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 25.
Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot.

Konsernin kaikki rahoitusvelat ovat vaihtuvakorkoisia.
Konsernin lainoista on 0 (0) % suojattu koronvaihtosopimuksella.
Konsernin keskimääräinen painotettu korkoprosentti on 1,68 (4,89) %.
Konsernin vaihtuvakorkoisten velkojen määrät ja niiden sopimusten mukaiset uudelleenhinnoittelujaksot ovat seuraavat:

(euroa)	2016	2015
1 vko	108 024	87 611
1 kk		
3 kk		
6 kk	2 161 054	2 331 447
12 kk		
Yhteensä	2 269 078	2 419 058

Konsernin kaikki rahoitusvelat ovat euromääräisiä.

23. PÄÄOMALAINAT, OSTOVELAT JA MUUT VELAT

	2016	2015
Pääomalaina Panostaja Oyj:lle	1 545 235	1 425 235
Pääomalainat yhteensä	1 545 235	1 425 235

Pääomalaina on vakuudeton ja koroton ja se voidaan maksaa pois ainoastaan, jos saneerausohjelman kaikki muut velvoitteet on maksettu pois. Laina erääntyy 30.6.2022. Mikäli yli 50 % velallisen osakekannasta vaihtaa omistajaa tai velallinen myy liiketoimintaansa harjoittavat tytäryhtiönsä, erääntyvät velan pääoma ja ennen 9.12.2013 ketyneet korot maksettavaksi seitsemä (7) päivän kuluessa edellä mainitusta omistusmuutoksesta.

Pitkäaikaiset jaksotettuun hankintamenuun arvostettavat rahoitusvelat

	2016	2015
Saneerausvelat vakuudelliset	1 251 535	1 466 508
Saneerausvelat vakuudettomat	1 885 103	2 290 810
Saneerausvelat konserni	430 851	504 838
Pitkäaikaiset ostovelat ja muut velat yhteensä	3 567 488	4 262 156

Lyhytaikaiset jaksotettuun hankintamenuun arvostettavat rahoitusvelat

	2016	2015
Ostovelat	376 371	640 924
Ostovelat konserni	8 561	14 694
Emoyhtiön laina korollinen	967 273	967 273
Saneerausvelka konserniyhtiölle	123 312	92 484
Saadut ennakot	337 216	964 373
Siirtovelat	984 607	1 200 056
Muut velat	154 031	283 039
Saneerausvelat vakuudelliset	355 356	267 617
Saneerausvelat vakuudettomat	416 508	402 548
Lyhytaikaiset ostovelat ja muut velat yhteensä	3 723 235	4 833 008

Siirtovelkojen olennaisimmat erät muodostuvat henkilöstökulujen jaksotuksista. Ostovelat ja muut velat ovat kaikki euromääräisiä.

	2016	2015
Pääomalaina, ostovelat ja muut velat yhteensä	8 835 959	10 520 399
Velat yhteensä liitetieto 16, 21, 22, 23	9 150 962	10 817 965

24. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konsernin rahoitusriskit muodostuvat luotto- ja vastapuoliriskistä, valuuttariskistä, korkoriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Luotto- ja vastapuoliriski muodostuu asiakkailta tulevista myyntisaamisten maksuista ja asiakaskunnan keskittymisestä sekä vastapuoliksi hyväksyttävistä yhteistyöpankeista. Kansainvälisen liiketoiminnan luonteen mukaisesti yhtiö altistuu valuuttakurssivaihteluista johtuvalle transaktioriskille lähinnä vientitoimintansa johdosta. Konsernilla ei ole merkittäviä sijoituksia ulkomaisiin yhtiöihin, joten se ei altistu translaatoriskille. Korkotason muutosten vaikutukset korollisten velkojen ja saatavien arvoon aiheuttavat korkoris-

kin. Rahoitusriskejä hallitaan hallituksessa hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti ja haitallisilta vaikutuksilta tulokseen pyritään suojautumaan.

Saneerausmenettelyn ja -ohjelman alettua konserniin jäljelle jääneiden yhtiöiden rahoitus on eriytetty siten, että niiden vastuut on rajattu kumpaakin yhtiön erikseen. Menettelyllä pyritään varmistamaan velkojen yrityssaneerauslain mukaiset oikeudet erillisyyhtiöissä. Käytännössä yritysten rahoitukseen liittyviä järjestelyjä tekee ja rahoittajasuhteita hoitaa emoyhtiön toimitusjohtaja. Konsernin toimitusjohtaja vastaa yhdessä liiketoimin-

tajohdon kanssa riskien tunnistamisesta ja tekee tarvittavat toimenpiteet riskeiltä suojautumiseen johdannaisinstrumentein.

LUOTTO- JA VASTAPUOLIRISKI

Kaupalliseen toimintaan liittyvät luottoriskit ovat ensisijaisesti konsernin myyntiorganisaation vastuulla. Konsernin toimintatapana on todeta asiakkaiden luottokelpoisuus. Uusien asiakkuuksien kohdalla luottoriskiä pienennetään myös käyttämällä ennakkomaksuja.

Konsernilla on merkittävimpien asiakkaidensa kanssa pitkään jatkuneet vakiintuneet liikesuhteet eikä myyntisaamisista ole aikaisemmin aiheutunut merkittäviä luottotappiota. Osaltaan luottotappioiden riskiä pienentää se, että asiakkuudet muodostuvat pääosin vakavaraisista suurista pörssiyhtiöistä.

Konsernin luottoriskiä alentaa myös järjestely, jossa myyntisaamisia myydään rahoitusyhtiölle ja siirron yhteydessä kaikki olennaiset riskit ja edut, kuten luottotappioriski, ovat siirtyneet rahoitusyhtiölle. (katso liitetieto 18)

Konsernin asiakaskunta keskittyy yhteen merkittävään asiakastoi- mialaan: Offshore- ja laivanrakennusteollisuuteen. Konsernin nel- jä suurinta asiakasta vastaavat 76 (89) % konsernin liikevaihdosta. Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 18. Myynti- saamiset ja muut saamiset.

Strategiansa mukaisesti Takoma pyrkii mm. myyntiä kehittämällä ja uusien asiakkuuksien avulla siihen, että konsernin myynti ja- kautuisi laajemmalle ja pienentäisi konsernin nykyistä riippuvuut- ta yksittäisistä asiakkuuksista.

VALUUTTARISKI

Konserni altistuu transaktioriskille, joka syntyy sen vienti- ja tuon- titoinnista syntyvistä rahavirroista. Konserni ei altistu merkit- täville translaatoriskille tilinpäätöshetkellä.

Konsernin valuuttariski aiheutuu lähinnä euron ja Yhdysvaltain dollarin välisestä kurssivaihtelusta, vaikka merkittävä osa konsernin osto- ja myyntisopimuksista tehdään euroissa. Raaka-ai- neostoihin liittyvää valuuttariskiä on pyritty hallitsemaan sopi- musjärjestelyin, joissa mahdollinen raaka-aineen hinnannousu valuuttakurssimuutosten johdosta kanavoitetaan asiakkaalle. Tarjo- uksissa valuuttakurssien haitalliselta vaikutukselta on suojaudut- tu pääsääntöisesti valuuttaklausulein.

Yhtiöllä ei ollut valuuttamääräisiä saatavia eikä valuuttasuojauk- sia tilikauden lopussa.

Tilikausien lopussa muihin laajan tuloksen eriin kirjattujen ja oman pääoman suojausrahastossa (Muut rahastot) esitettyjen va- luuttatermiinien arvonmuutosten kokonaismäärä on esitetty liite- tiedossa 25. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot.

KORKORISKI

Konsernin tulot sekä operatiiviset kassavirrat ovat pääosiltaan riip- pumattomia markkinakorkojen vaihtelusta. Konsernin korkoriski muodostuu pääosin lainanotosta, koska konsernin rahoitusvelat sis- ältävät sekä vaihtuva- että kiinteäkorkoisia velkoja. Tilikauden lo- pussa veloista vaihtuvakorkoisia oli 2 269 tuhatta euroa (2 419 tu- hatta euroa) ja kiinteäkorkoisia 4 814 tuhatta euroa (5 076 tuhatta

euroa). Kiinteäkorkoiset velat sisältävät 2 302 tuhatta euron ko- rottomat saneerausvelat sekä 1 545 tuhatta euron korottoman pääomalainan että 967 tuhatta euroa kiinteäkorkoisia lainoja.

Tilinpäätöshetkellä 31.10.2016 konsernin lainasalkun painotettu keskikorko on 1,68 % (4,89 %). Konsernilla ei ole koronvaihtosopi- muksia 31.10.2016.

Mikäli korkoriskiä aiheutuu tulevaisuudessa tarvittavan lisärahoi- tuksen johdosta, riskiä pyritään hallitsemaan mitoittamalla vie- raan rahoituksen tarve oikein suhteessa vallitsevaan ja ennakoit- tavissa olevaan korkotasoon.

Korkoriskiä analysoitaessa on arvioitu mahdollinen yhden prosent- tiyksikön korkomuutos tilinpäätöshetkellä. Vaikutus tuloslaskel- maan (tulokseen verojen jälkeen) laskettuna tilinpäätöshetken 31.10.2016 (31.10.2015) korollisista nettovelosta:

+100 perusyksikön muutos markkinakoroissa	-23 (-24) tuhatta euroa
- 100 perusyksikön muutos markkinakoroissa	+ 23 (+24) tuhatta euroa

MAKSUVALMIUSRISKI

Konsernissa arvioidaan ja seurataan jatkuvasti liiketoiminnan edellyttämän rahoituksen määrää, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun. Hallitukselle raportoidaan kuukausittain Tako- man toiminnallinen kehitys ja hallitus tarkastelee kokouksissaan toiminnan kehitystä sekä sen edellyttämää rahoitusta. Saneeraus- ohjelman perustana ovat olleet tietyt kannattavuuteen ja rahoit- tukseen liittyvät oletukset, joita päivitetään kuukausittain sekä mikäli olosuhteissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Takoma Oyj:n ja Takoma Gears Oy:n saneerausmenettelyt alkoivat 17.1.2014 ja saneerausohjelmat vahvistettiin 30.9.2014 Pir- kanmaan käräjäoikeudessa. Saneerausohjelmassa saneerausvel- kojen takaisinmaksuaikataulua pidennettiin ja velkarakennetta kevennettiin. Takoma Gears Oy:n saneerausvelkojen takaisinmak- suaikaa pidennettiin noin 0,5 vuodesta noin 6,5 vuoteen päättyen 31.3.2021. Takoma Gears Oy:n velkoja ei leikattu lainkaan. Tako- ma Oyj:n saneerausvelkoja leikattiin 35 % ja ohjelman pituudeksi tuli noin 7,5 vuotta päättyen 30.6.2022. Lisäksi Takoma Oyj:n suu- rin omistaja Panostaja Oyj konvertoi 1 305 tuhatta euron saata- vansa korottomaksi pääomalainaksi.

Saneerausohjelman vahvistamisen jälkeen konsernilla ei ole ra- hoitusvelkoja, joihin liittyisi kovenantteja.

Tilikauden lopussa rahavarat olivat yhteensä 1,0 (0,5) milj. euroa. Konserni on sopinut 1,0 milj. euron factoring-rahoituksesta, jos- ta on tilinpäätöshetkellä käytössä 0,1 milj. euroa. Factoringrahoi- tuksen lisäksi konserni on tilikauden aikana myynyt myyntisaami- siaan, mikä on osaltaan parantanut konsernin maksuvalmiutta.

Markkinatilanne on kuitenkin heikentynyt merkittävästi sanee- rausohjelman vahvistamisajankohdasta ja saneerausohjelman pe- rustana olleet kannattavuuteen ja rahoitukseen liittyvät oletukset eivät ole toteutuneet. Heikentyneestä tilanteesta johtuen Tako- ma on aloittanut keskustelut päärahoittajien kanssa saneerausoh- jelman muutosten osalta ja tilikaudella päärahoittajien osalta on

sovittu yhden lyhennyserän siirrosta myöhemmäksi ja yhden lyhennyserän siirrosta saneerausohjelman loppuun.

Yllä mainittuihin syihin perustuen toiminnan jatkuvuuden osalta on olemassa merkittäviä epävarmuustekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa sen ettei yhtiö pysty maksamaan velkojaan normaalin liiketoiminnan puitteissa. Tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuden oletusta noudattaen. Tämä edellyttää, että saneerausvelkojen lyhennysohjelman muutoksesta onnistutaan sopimaan päärahoittajien kanssa, liiketoiminnan volyymin lasku saadaan katkaistua, ja että suunnitellut tehostamistoimet saadaan toteutettua ja toiminnan kannattavuutta nostettua.

Koska Takoma on saneerausmenettelyssä, niin Takoman saneerausmenettelyn alettua tavarantoimittajien vaatimukset ennakkomaksuista vaikuttavat edelleen käyttöpääoman tarpeeseen. Mikäli asiakkaiden tai tavarantoimittajien käyttäytymisessä tapahtuu olennaisia negatiivisia muutoksia, on konkurssiriski edelleen olemassa.

Seuraava taulukko kuvaa sopimuksiin perustuvaa maturiteettianalyysiä. Luvut ovat diskonttaamattomia ja ne sisältävät sekä korkomaksut että pääoman takaisinmaksut.

Maturiteettianalyysi	tasearvo	rahavirta	alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	yli 5 vuotta
31/10/2016						
Pääomalainat	1 545 235	1 545 235				1 545 235
Factoring-velka	108 024	108 024	108 024			
Saneerausvelat korolliset	2 161 054	2 284 061	525 661	490 552	1 259 911	7 937
Saneerausvelat korottomat	2 301 611	2 301 611	427 309	501 592	1 254 184	118 526
Rahoitusvelat yhteensä	6 115 924	6 238 931	1 060 994	992 144	2 514 096	1 671 697
Ostovelat ja muut velat	1 860 786	1 860 786	1 860 786			
Yhteensä	7 976 710	8 099 717	2 921 780	992 144	2 514 096	1 671 697
Maturiteettianalyysi	tasearvo	rahavirta	alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	yli 5 vuotta
31/10/2015						
Pääomalainat	1 425 235	1 425 235				1 425 235
Factoring-velka	87 611	87 611	87 611			
Saneerausvelat korolliset	2 331 447	2 533 668	432 002	941 164	1 160 502	0
Saneerausvelat korottomat	2 693 358	2 693 358	406 949	937 707	1 267 387	81 316
Rahoitusvelat yhteensä	6 537 651	6 739 872	926 562	1 878 871	2 427 889	1 506 551
Ostovelat ja muut velat	3 103 086	3 103 086	3 103 086			
Yhteensä	9 640 737	9 842 958	4 029 648	1 878 871	2 427 889	1 506 551

Nettovelkaantumisasasteet olivat seuraavat:

	2016	2015
Saneerausvelat korollinen	1 606 890	1 734 125
Korolliset rahoitusvelat	108 024	87 611
Velat saman konsernin yrityksille	1 521 436	1 564 595
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	0	-44 999
Rahavarat	-1 031 446	-518 945
Nettovelat	2 204 905	2 822 387
Oma pääoma yhteensä	-1 213 145	-122 462
Nettovelkaantumisaste (gearing)	-181,8 %	-2304,7 %

Lähtöleveysuudessa Takoman toiminnalliset ja rahoitusriskit liittyvät hyväksytyyn yrityssaneerausohjelman lyhennysohjelman toteuttamiseen ja Takoman kykyyn hankkia riittävä rahoitus rahoitukseen käyttöpääomatarpeensa sekä toiminnan kehittämiseen tarvittavat investoinnit. Emoyhtiön saneerausohjelman toteuttaminen edellyttää Takoma Gears Oy:n kykyä maksaa saneerausohjelman puitteissa määritellyt hallintoveloitukset.

PÄÄOMAN HALLINTA

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on varmistaa liiketoiminnan normaalit toimintaedellytykset sekä saneerausohjelman toteuttaminen. Konsernin oma pääoma oli tilikauden lopussa -1,21 (-0,13) milj. euroa.

Tilikauden lopussa konsernin omavaraisuusaste oli -16,0 (-1,3) %. Nettovelkaa laskettaessa pääomalainaa ei ole otettu velkoihin, koska se on saneerausohjelman mukaisesti korotonta.

25. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

Taulukossa on esitetty rahoitusvarojen ja -velkojen erän käyvät arvot ja kirjanpitoarvot, jotka vastaavat konsernitaseen arvoja. Konsernin käyttämät käyvän arvon määrittämisperiaatteet kaikista rahoitusinstrumenteista on kuvattu alla.

Rahoitusvarat	Liite-tieto	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016	Kirjanpitoarvo 2015	Käypä arvo 2015
Muut rahoitusvarat	15	26 084	26 084	28 643	28 643
Myyntisaamiset ja muut saamiset	18	496 110	496 110	1 649 233	1 649 233
Rahavarat	19	1 031 446	1 031 446	518 945	518 945
Rahoitusvelat					
Factoring-velka	22	108 024	108 024	87 611	87 611
Saneerausvelat	23	3 908 501	3 769 408	4 427 483	4 239 181
Saneerausvelat konserniyrityksille	23	554 163	506 506	597 322	532 797
Ostovelat ja muut velat	23	538 963	538 963	938 657	938 657
Emoyhtiön laina	23	967 273	967 273	837 910	837 910

OSAKESIJOITUKSET

Myytavissä olevat muut rahoitusvarat koostuvat kotimaisista noteeraamattomista osakkeista. Noteeraamattomat osakesijoitukset on arvostettu hankintamenoon, koska niiden arvostaminen käypään arvoon arvostusmenetelmiä käyttäen ei ole ollut mahdollista. Sijoitusten käypä arvo ei ole ollut määritettävissä luotettavasti ja arvio vaihtelee merkittävästi tai vaihteluvälille sijoittuvien erilaisten arvioiden todennäköisyydet eivät ole kohtuullisesti määritettävissä ja käytettävissä käyvän arvon arvioimiseen. Noteeraamattomille osakkeille ei ole toimivia markkinoita.

JOHDANNAISET

Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä tilikauden päättämispäivän markkinahintoja vastaavan pituisille sopimuksille. Koronvaihtosopimuksen käypä arvo on määritetty tulevien kassavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä. Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen.

PANKKILAINAT JA SHEKKITILILUOTTO

Velkojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttokorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastavaa lainaa ulkopuolelta tilinpäätöshetkellä. Kokonaiskorko muodostuu riskittömästä markkinakorosta, johon on lisätty yritys-kohtainen, maturiteetin mukainen riskipremio 0,4-8,00 % p.a.. Pankkilainojen käyvän arvon määrittämiseen käytetyt diskontauskorot ovat keskimäärin 3,3 % (3,5 %).

RAHOITUSLEASINGVELAT

Käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa vastaavien vuokrasopimusten/lunastussopimusten korkoa.

MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

Muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten maturiteetti huomioon ottaen.

OSTOVELAT JA MUUT VELAT

Ostovelkojen ja muiden velkojen alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

KÄYVÄN ARVON HIERARKIA KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUISTA RAHOITUSVAROISTA JA -VELOISTA

Konserni on 1.11.2009 alkaen soveltanut IFRS 7:n muutosta, joka koskee käypään arvoon arvostettavia rahoitusinstrumentteja. Uusien vaatimusten mukaan käyvät arvot esitetään seuraavien käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaisesti:

- Hierarkian tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla.
- Tason 2 käyvät arvot perustuvat muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti.
- Tason 3 käyvät arvot perustuvat hankintahintaan, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

Seuraavassa taulukossa esitetään tasolle 3 kuuluvien instrumenttien muutokset 1.11.2015-31.10.2016.

	Muut rahoitusvarat			
Alkusaldo	28 643			
Ostot	0			
Tulosvaikutteisesti kirjatut voitot ja tappiot	-2 559			
Loppusaldo	26 084			
2016				
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
- Kaupankäyntijohdannaiset				
Suojaukseen käytettävät johdannaiset				
Muut rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset arvopaperit			26 084	26 084
Varat yhteensä			26 084	26 084
Velat				
Valuuttatermiinit suojauslaskennassa	0			0
Koronvaihtosopimukset	0			0
Velat yhteensä	0			0

Seuraavassa taulukossa esitetään tasolle 3 kuuluvien instrumenttien muutokset 1.11.2014-31.10.2015.

	Muut rahoitusvarat			
Alkusaldo	31 643			
Ostot	0			
Tulosvaikutteisesti kirjatut voitot ja tappiot	-3 000			
Loppusaldo	28 643			
2015				
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
- Kaupankäyntijohdannaiset				
Suojaukseen käytettävät johdannaiset				
Muut rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset arvopaperit			28 643	28 643
Varat yhteensä			28 643	28 643
Velat				
Valuuttatermiinit suojauslaskennassa	0			0
Koronvaihtosopimukset	0			0
Velat yhteensä	0			0

26. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTOJEN OIKAISUT

Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa	2016	2015
Poistot	649 556	648 950
Arvonalentumiset	0	0
Myyntivoitot ja -tappiot	-5 441	3 000
Muut maksutapahtumattomat liiketoimet	-57 650	0
Yhteensä	586 464	651 950

27. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Konserni on pääsääntöisesti vuokrannut käyttämänsä tuotanto- ja toimistotilat.

Ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Konserni vuokralle ottajana	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	307 160	307 956
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	1 228 639	359 282
Yli viiden vuoden kuluttua	358 353	0
Yhteensä	1 894 152	667 238

Vuokrasopimusten pituudet on muutamasta kuukaudesta kuuteen vuotta. Normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Sopimukset ovat sidottuja elinkustannusindeksiin.

Tuloslaskelmaan sisältyy muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettuja vuokramenoja 360 (383) tuhatta euroa.

Konserni on antanut vuokraamansa tarpeettomat toimisto- ja verastilat vuokralle. Vuokrasopimus on voimassa määräajaksi 3 kuukautta, alkaen 1.9.2016. Ei purettavissa olevan muun vuokrasopimuksen perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

Konserni vuokralle antajana	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	604	14 494
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	0	0
Yli viiden vuoden kuluttua	0	0
Yhteensä	604	14 494

28. EHDOLLISET VELAT JA HANKINTASITOUKSET

Vakuudet	2016	2015
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Yrityskiinnitykset	8 000 000	8 000 000
Takaukset	0	30 000
Takaisinostositoumukset	0	0
Pantit	0	0
Pantatut tytäryhtiöosakkeet	2 200 000	4 831 642
Factoring-velan vakuutena olevien saamisten kirjanpitoarvo	247 000	293 756

RIITA-ASIAT JA OIKEUDENKÄYNNIT

Takoma Oyj:llä on yksi oikeuden käynti. Yhtiön edustajan Keski-Euroopassa toiminut yritys on esittänyt vaatimuksen menetettyjen provisioiden ja kulujen osalta, kun Takoma-konserni hakeutui saneerausmenettelyyn, mikä on vaikeuttanut Deca Setin pääsyä myyntitavoitteisiin. Vaatimus on noin 240 tuhatta euroa. Takoman näkemyksen mukaan vaatimus on perusteeton eikä Takomalle tulisi sopimukseen perustuen tulla korvausvelvoitteita kuin korkeintaan vähäisten todellisten kulujen osalta, joten yhtiö on varautunut vahingonkorvauksiin 3 tuhannen euron määrästä.

MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Konsernin muista vuokrasopimuksista johtuvat vuokravastuut on esitetty liitetiedossa 27. Muut vuokrasopimukset.

29. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Takoma-konsernin lähipiiriin kuuluvat emo Panostaja Oyj tytäryrityksiin sekä Takoman tytäryritykset. Lähipiiriin luetaan myös hallitus ja konsernin muu johto perheenjäsenineen.

Konsernin emo- ja tytäryrityssuhteet ovat seuraavat

	Kotimaa	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus
Takoma Oyj	Suomi	Tampere	
Takoma Gears Oy	Suomi	Tampere	100%

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat: Tilikausilla 2015 ja 2016 ei ollut lähipiiritapahtumia.

Johdon työsuhte-etuudet

Palkat ja palkkiot	2016	2015
Toimitusjohtaja Ilkka Miettinen 28.2.2015 saakka	0	51 724
Toimitusjohtaja Lasse Mannola 1.3.2015-11.8.2015	0	77 773
Toimitusjohtaja Jari Lilja 3.8.2015 lähtien	110 170	36 880
Toimitusjohtajan suoriteperusteinen työnantajan lakisääteinen eläkemeno	20 205	31 612
Lisäeläketurvan suoriteperusteinen meno	0	0
Yhteensä	20 205	31 612
Hallituksen jäsenet		
Esa Pyöriä	18 000	18 000
Harri Launonen	0	4 500
Harri Kumpu	18 000	18 000
Muu Johto	0	0
Muun johdon suoriteperusteinen työnantajan lakisääteinen eläkemeno	0	0

Yhtiöön tai sen kanssa samassa konsernissa olevaan yhtiöön työ- tai palvelusuhteessa olevalle hallituksen jäsenelle ei makseta palkkiota.

30. TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Ei olennaisia raportoitavia tilikauden jälkeisiä tapahtumia.

EMOYHTIÖN

tuloslaskelma (FAS)

	Liite	1.11.2015-31.10.2016	1.11.2014-31.10.2015
Liikevaihto		202 467	220 642
Liiketoiminnan muut tuotot	1.1.	6 985	21 142
Materiaalit ja palvelut		0	0
Henkilöstökulut	1.2.	144 084	108 522
Poistot ja arvonalentumiset	1.3.	3 202	4 066
Liiketoiminnan muut kulut	1.4.	217 518	325 890
Liiketulos		-155 353	-196 694
Rahoitustuotot ja -kulut	1.5.	-2 674 697	-37 433
Voitto ennen satunnaisia eriä		-2 830 049	-234 127
Satunnaiset erät			
Muut satunnaiset tuotot ja kulut	1.6.	0	250 000
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-2 830 049	15 873
Tilinpäätössiirrot	1.7.	0	0
Tuloverot		0	0
Tilikauden voitto		-2 830 049	15 873

Sijoitusten arvonalennus esitetty rahoitustuotot ja -kulut erässä, luottotappiot liiketoiminnan muissa kuluissa.

EMOYHTIÖN

tase (FAS)

	Liite	31/10/16	31/10/2015
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat	2.1.		
Aineettomat hyödykkeet		418	3 621
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		2 200 000	4 831 642
Muut sijoitukset		26 084	28 643
Pysyvät vastaavat yhteensä		2 226 502	4 863 906
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset	2.2.	69 490	166 410
Rahat ja pankkisaamiset		28 255	36 348
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		97 745	202 758
Vastaavaa yhteensä		2 324 247	5 066 664
Vastattavaa			
Oma pääoma	2.3.		
Osakepääoma		939 856	939 856
Ylikurssirahasto		370 033	370 033
Vararahasto		51 816	51 816
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		4 969 207	4 969 207
Edellisten tilikausien voitto		-4 155 973	-4 291 846
Tilikauden voitto		-2 830 049	15 873
Oma pääoma yhteensä		-655 111	2 054 938
Vieras pääoma			
Laskennallinen verovelka			
Pitkäaikainen vieras pääoma	2.4.	2 206 498	2 119 924
Lyhytaikainen vieras pääoma	2.5.	772 861	891 802
Vieras pääoma yhteensä		2 979 358	3 011 726
Vastattavaa yhteensä		2 324 247	5 066 664

EMOYHTIÖN

rahavirtalaskelma (FAS)

	1.11.2015-31.10.2016	1.11.2014-31.10.2015
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden voitto	-2 830 049	15 873
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	3 202	4 066
Alaskirjaukset	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	-250 000
Rahoitustuotot ja -kulut	2 674 697	37 433
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-5 441	0
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	0	3 000
Muut oikaisut	0	0
Käyttöpääoman muutokset:		
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-12 604	32 228
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-25 465	-157 805
Maksetut korot ja maksut	-648	-3 378
Saadut korot	3 614	5 870
Maksetut verot	0	0
Liiketoiminnan rahavirta	-192 694	-312 713
Investointien rahavirta		
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	5 441	0
Tytäryritysten myynnin luovutustulot	0	17 000
Muiden osakkeiden myynnin luovutustulot	2 559	0
Pitkäaikaisten konsernilainasaamisten muutos	64 525	-64 525
Saadut osingot	0	328
Investointien rahavirta	72 525	-47 197
Rahoituksen rahavirta		
Lyhytaikaisten lainasaamisten muutos	0	250 000
Lyhytaikaisten saamisten muutos	44 999	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-8 696	149 884
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-24 730	-123 969
Pitkäaikaisten lainojen nostot	0	0
Pitkäaikaisten lainojen muutos	100 503	83 567
Rahoituksen rahavirta	112 076	359 482
Rahavarojen muutos	-8 093	-428
Rahavarat tilikauden alussa	36 348	36 777
Rahavarat tilikauden lopussa	28 255	36 348

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN

laadintaperiaatteet

Takoma on suomalaisen konepajakonsernin emoyhtiö. Yhtiö on tunnettu aikaisemmin toiminimellä Suomen Helasto Oyj. Toiminimen ja toimialan muutos Takoma Oyj:ksi on rekisteröity kaupparekisteriin 1.11.2007. Yhtiöllä on yksi osakesarja ja sen osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä kaupankäyntitunnuksella ”TAM1V”. Takoman suurin osakkeenomistaja on Panostaja Oyj, kotipaikka Tampere. Takoma-konserni kuuluu Panostaja-konserniin.

Jäljennös Takoman konsernitalinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.takoma.fi tai Takoma Oyj:n pääkonttorista osoitteesta c/o Takoma Gears Oy, Vanhantalon tie 3, 39700 Parkano. Jäljennös Panostajan konsernitalinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.panostaja.fi tai Panostaja Oyj:n pääkonttorista osoitteesta Kalevantie 2, 33100 Tampere.

SANEERAUSOHJELMA JA OLETUS TOIMINNAN JATKUVUUDESTA

Tilinpäätös 31.10.2016 päättyneeltä tilikaudelta on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen. Yhtiön johto on toiminnan jatkuvuuden periaatetta arvioidessaan huomionut yhtiön saneerausohjelman mukaiset tavoitteet, markkinatilanteen, liiketoimintaan liittyvät ennusteet, käytettävissä olevat rahoituslähteet sekä likviditeettiin liittyvät riskit.

Offshore- ja meriteollisuuden kysynnän rajusta laskusta johtuen konsernin toiminta on ollut raskaasti tappiollista ja tämä on heikentänyt konsernin vakavaraisuutta sekä maksuvalmiutta. Konserni on tehnyt merkittäviä toiminnallisia muutoksia toiminnan sopeuttamiseksi vallitsevaan kysyntätilanteeseen ja konsernin saamiseksi kannattavaksi. Liiketoiminnan volyymin laskun katkaiseminen ja uusien asiakkaiden saaminen sekä oman toiminnan edelleen tehostaminen ovat kriittistä tekijöitä yhtiön toiminnan jatkuvuuden kannalta.

Pirkanmaan käräjäoikeus hyväksyi Takoma Oyj:n sekä Takoma Gears Oy:n yrityssaneerausohjelmat 30.9.2014. Saneerausohjelmassa Takoma Gears Oy:n saneerausvelkoja ei leikattu lainkaan, koska saneerausohjelmaehdotuksessa esitettiin perustellusti, että Takoma Gears Oy pystyy maksamaan kaikki saneerausvelkansa sekä toiminnan kehittämiseen tarvittavat investoinnit tulorahoituksellaan sekä osin uusia luottoja nostamalla konerahoitustarpeisiin. Takoma Oyj:n saneerausvelkoja leikattiin 35 % ja sen saneerausvelkojen hoito perustuu etupainoisesti konkurssiin asetettujen tytäryhtiöiden konkurssipesien jako-osuuksista tai muusta rahoituksesta. Takoman emoyhtiön saneerausohjelman toteuttaminen edellyttää Takoma Gears Oy:n kykyä maksaa saneerausohjelman puitteissa määritellyt hallintopalvelueloitukset.

Markkinatilanne on kuitenkin heikentynyt merkittävästi saneerausohjelman vahvistamisajankohdasta ja saneerausohjelman perustana olleet kannattavuuteen ja rahoitukseen liittyvät oletukset eivät ole toteutuneet. Heikentyneestä tilanteesta johtuen Takoma on tilikaudella käynyt neuvotteluja päärahoittajien kanssa saneerausohjelman muutosten osalta ja tilikaudella päärahoittajien kanssa on sovittu yhden lyhennyserän (95 t€) siirrosta syyskuulta vuoden 2016 loppuun ja yhden lyhennyserän (95 t€) siirrosta kesäkuulta 2016 saneerausohjelman loppuun. Päärahoittajille tulisi seuraavan tilikauden aikana suorittaa saneerausohjelman mukaiset 379 t€

erät sekä syyskuulta vuoden 2016 loppuun siirretty erä 95 t€, eli yhteensä 474 t€. Neuvottelut päärahoittajien kanssa seuraavan tilikauden aikana tarvittavista saneerausvelkojen lyhennyserien (474 t€) siirrosta jatkuvat.

Yhtiön maksuvalmiustilanteeseen sekä edellä kuvattujen markkinatilanteen, liiketoiminnan sopeuttamistoimenpiteiden ja saneerausvelkojen lyhennyserien siirtämisen onnistumiseen sekä niiden vaikutukseen yhtiön tuloskehityksessä liittyy olennaisia epävarmuustekijöitä, jotka yhtiön johto on huomionut tehdessään arviota toiminnan jatkuvuudesta. Ilman neuvoteltavana olevien saneerausvelkojen lyhennyserien 474 t€ siirtämisen toteutumista, yhtiöllä ei ole johdon laatiman ennusteen mukaan riittävää käyttö pääomaa seuraavan 12 kuukauden tiettyjen kuukausien (tammi- ja maaliskuun) aikana. Yhtiön näkemyksen mukaan saneerausvelkojen lyhennyserien siirtämisen järjestyminen on kuitenkin todennäköistä, mikäli liiketoiminta muuten kehittyy ennustetun mukaisesti.

Mikäli edellä kuvatut saneerausjärjestelyt, muut toimet ja kustannussäästöt kuten lomautukset eivät toteudu riittävässä määrin, yhtiö ei mahdollisesti pysty realisoimaan varojaan ja suorittamaan velkojaan osana tavanomaista liiketoimintaa tai mikäli asiakkaiden tai tavarantoimittajien käyttäytymisessä tapahtuu olennaisia negatiivisia muutoksia, on konkurssiriski edelleen olemassa. Jos ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa osoittautuisi, ettei tilinpäätöksen laatiminen toiminnan jatkuvuuteen perustuen ole perusteltua, yhtiön varojen ja velkojen kirjanpitoarvoja ja/tai luokitteluja jouduttaisiin muuttamaan.

LIKEVAIHTO

Yhtiön liikevaihto käsittää konsernin sisäisiä hallintopalvelutuottoja.

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella.

Poistoajat ovat:

Raskaat koneet	10 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	25 vuotta
Kevyet koneet, laitteet ja kalusto	5 vuotta
Atk-laitteet	3-5 vuotta
Atk-ohjelmat	5 vuotta

ELÄKKEET

Yhtiön henkilökunnan eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä.

EDELLISEN TILIKAUDEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilikauden ja edellisen tilikauden luvut ovat vertailukelpoisia keskenään.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUNTAMINEN

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

TULOSLASKELMAN

liitetiedot, emoyhtiö

1.1. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	2016	2015
Käyttöomaisuuden myyntituotot	5 441	0
Muut	1 544	21 142
Yhteensä	6 985	21 142

1.2. HENKILÖSTÖKULUT

	2016	2015
Palkat ja palkkiot	125 392	97 664
Eläkekulut	15 332	10 791
Muut henkilösivukulut	3 360	67
Yhteensä	144 084	108 522
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet *	123 737	97 664
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	1	1

1.3. POISTOT JA ARVONALENNUKSET

	2016	2015
Poistot aineettomista oikeuksista	3 202	4 066
Poistot rakennuksista ja rakennelmista	0	0
Poistot koneista ja kalustosta	0	0
Arvonalentumiset	0	0
Yhteensä	3 202	4 066

1.4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

	2016	2015
Vuokrat	8 036	11 617
Ulkopuoliset palvelut	82 793	200 703
Markkinointi- ja matkakulut	4 828	2 608
Muut kuluerät	121 861	110 961
Yhteensä	217 518	325 890
TILINTARKASTAJAN PALKKIOT		
Tilintarkastus	12 450	13 031
Muut palvelut	21 312	15 253
Yhteensä	33 762	28 284

1.5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

	2016	2015
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		
Muilta	0	328
Osinkotuotot yhteensä	0	328
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	3 608	4 828
Muilta	1 243	248
Muut korko- ja rahoitustuotot yhteensä	4 851	5 076
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	4 851	5 404
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	39 213	31 536
Muille	8 693	11 301
Arvonalennus pysyvistä vastaavista	2 631 642	0
Korkokulut yhteensä	2 679 548	42 837
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	2 679 548	42 837
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-2 674 697	-37 433

1.6. SATUNNAISET ERÄT

	2016	2015
Satunnaiset kulut/konserniavustus	0	0
Satunnaiset tuotot/saneeraus	0	250 000
Yhteensä	0	250 000

1.7. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

	2016	2015
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	0	0

TASEEN

liitetiedot, emoyhtiö

2.1. PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.11.2015	232 085	0	232 085
Lisäykset	0		0
Vähennykset	0		0
Siirrot erien välillä	0		0
Hankintameno 31.10.2016	232 085	0	232 085
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.11.2015	-228 464	0	-228 464
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0		0
Tilikauden poisto	-3 202		-3 202
Arvonalennukset	0		0
Kertyneet poistot 31.10.2016	-231 667	0	-231 667
Kirjanpitoarvo 31.10.2016	418	0	418
Kirjanpitoarvo 31.10.2015	3 621	0	3 621
Sijoitukset	Osakkeet konserniyritykset	Muut	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.11.2015	4 831 642	28 643	4 860 285
Lisäykset			0
Vähennykset		-2 559	-2 559
Arvonalennus	-2 631 642		-2 631 642
Siirrot erien välillä			
Kirjanpitoarvo 31.10.2016	2 200 000	26 084	2 226 084
Kirjanpitoarvo 31.10.2015	4 831 642	28 643	4 860 285
Konserniyritykset	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus %	Emoyhtiön omistusosuus %
Takoma Gears Oy	Tampere	100	100

2.2. LYHYTAIKAISET SAAMISET

	2016	2015
Saamiset muilta yrityksiltä		
Myyntisaamiset	0	0
Lainasaamiset	0	44 999
Muut saamiset	27 356	20 961
Siirtosaamiset	2 371	3 141
Yhteensä	29 726	69 101
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Myyntisaamiset	39 764	32 785
Muut saamiset	0	64 525
Korkosaamiset	0	0
Siirtosaamiset	0	0
Yhteensä	39 764	97 310
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	69 490	166 410

2.3. OMA PÄÄOMA

	2016	2015
Osakepääoma 1.11.	939 856	939 856
Osakepääoma 31.10.	939 856	939 856
Vararahasto 1.11.	51 816	51 816
Vararahasto 31.10.	51 816	51 816
Ylikurssirahasto 1.11.	370 033	370 033
Ylikurssirahasto 31.10.	370 033	370 033
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.11.	4 969 207	4 969 207
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.10.	4 969 207	4 969 207
Voitto edellisiltä tilikautelta 1.11.	-4 275 973	-4 291 846
Konserniavustusten peräytys	0	0
Konserniyhtiöiden palveluveloitukset	0	0
Edellisiin tilikausiin kohdistuneen kuluvarauksen purku	120 000	0
Voitto edellisiltä tilikautelta 31.10.	-4 155 973	-4 291 846
Tilikauden tulos	-2 830 049	15 873
Oma pääoma yhteensä	-655 111	2 054 938
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.10.		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4 969 207	4 969 207
Voitto edellisiltä tilikautelta	-4 155 973	-4 291 846
Tilikauden tulos	-2 830 049	15 873
Yhteensä	-2 016 816	693 233
Osakeyhtiölain 20:23 §:n mukainen selvitys oman pääoman lisäyksistä:		
	31/10/16	31/10/15
Oma pääoma yhteensä	-655 111	2 054 938
Pääomalainat	1 545 235	1 425 235
OYL 20:23 §:n mukainen oma pääoma	890 124	3 480 174

2.4. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

	2016	2015
Pääomalaina	1 545 235	1 425 235
Saneerausvelka konserniyrityksille	112 107	131 604
Muut pitkäaikaiset velat konserniyrityksille	270 000	270 000
Saneerausvelka vakuudellinen	25 305	29 706
Saneerausvelka vakuudeton	253 850	263 378
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	2 206 498	2 119 924
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	1 671 463	1 576 192

PÄÄOMALAINAN EHDOT

Pääomalaina on vakuudeton ja 9.12.2013 alkaen koroton ja se voidaan maksaa pois ainoastaan, jos saneerausohjelman kaikki muut veloitteet on maksettu pois. Laina erääntyy 30.6.2022. Mikäli yli 50 % velallisen osakekannasta vaihtaa omistajaa tai velallinen myy liiketoimintaansa harjoittavat tytäryhtiönsä, erääntyvät velan pääoma ja ennen 9.12.2013 kertyneet korot maksettavaksi seitsemän (7) päivän kuluessa edellä mainitusta omistusmuutoksesta.

2.5. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

	2016	2015
Ostovelat	64 290	84 471
Saneerausvelka vakuudellinen	4 401	4 401
Saneerausvelka vakuudeton	20 330	31 131
Muut velat	12 325	8 350
Siirtovelat	38 646	150 180
Yhteensä	139 991	278 533
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Ostovelat	17 775	10 401
Korkovelat	165 686	126 473
Konsernilainat	429 911	429 911
Saneerausvelat	19 497	19 497
Siirtovelat	0	26 986
Yhteensä	632 869	613 268
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	772 861	891 802
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät muodostuvat henkilöstökuluista.		
Vakuudet ja vastuusitoumukset		
Annetut vakuudet		
Pantatut talletukset	0	0
Pantatut tytäryhtiöosakkeet	2 200 000	4 831 642
Vuokra- ja leasingvastuista maksettavat määrät		
Leasingvastuut		
erääntyy vuoden kuluessa	12 581	0
erääntyy yli vuoden kuluessa	15 195	0

Yhtiö toimii Takoma Gears Oy:n toimitilassa.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN päiväys ja allekirjoitukset

TAMPEREELLA 7. PÄIVÄNÄ JOULUKUUTA 2016

Tapio Tommila
Hallituksen puheenjohtaja

Miikka Laine
Hallituksen varapuheenjohtaja

Harri Kumpu

Esa Pyöriä

Jari Lilja
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampereella _____.12.2016

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Janne Nurmela
KHT

Lauri Kallaskari
KHT

Tilintarkastuskertomus

TAKOMA OYJ:N (YRITYSSANEERAUKSESSA) YHTIÖKOKOUKSELLE

Olemme tilintarkastaneet Takoma Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.11.2015-31.10.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

LAUSUNTO KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

LAUSUNTO TILINPÄÄTÖKSESTÄ JA TOIMINTAKERTOMUKSESTA

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

TIETYN SEIKAN PAINOTTAMISTA KOSKEVA LISÄTIETO

Haluamme kiinnittää huomiota toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa esitettyihin tietoihin konsernin käyttöpääoman riittävydestä seuraavan 12 kuukauden aikana. Kuten toimintakertomuksessa ja liitetiedoissa on tarkemmin selostettu, edellyttää yhtiön maksuvalmiuden turvaaminen toimenpiteitä. Kuten toimintakertomuksessa ja liitetiedoissa on kuvattu, toimenpiteiden toteutumiseen riittävässä määrin liittyy olennaista epävarmuutta, joka saattaa antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Lausuntoamme ei ole mukautettu tämän seikan osalta.

Tampereella 8. päivänä joulukuuta 2016

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Janne Nurmela
KHT

Lauri Kallaskari
KHT

OSAKKEET

ja osakkeenomistajat

Suurimmat osakkeenomistajat 31.10.2016			
		Osakkeita	Osuus osakkeista ja äänistä, %
1	Panostaja Oyj	9 876 899	63,05
2	Treindex Oy	865 389	5,52
3	Korhonen Kimmo Rauno Iisak	851 872	5,44
4	4Capes Oy	347 142	2,22
5	Virtanen Ari Tapani	312 463	1,99
6	Heikkilä Aimo Jyrki Aulis	205 045	1,31
7	Sjöblom Katri	144 751	0,92
8	Koskelainen Timo Juhani	125 000	0,80
9	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia	110 700	0,71
10	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	75 000	0,48
10 suurinta yhteensä		12 914 261	82,44%
Muut		2 739 886	17,49%
Yhteensä		15 654 147	99,94%

Osaomistuksen jakautuminen 31.10.2016				
Osakkeita / osakkeenomistaja	Omistajien lkm	Osuus omistajista	Osakkeita	Osuus osakkeista ja äänistä
	kpl	%	kpl	%
1–100	193	16,57%	11 043	0,07%
101–1 000	588	50,47%	274 084	1,75%
1 001–10 000	315	27,04%	1 043 998	6,66%
10 001–100 000	60	5,15%	1 485 761	9,49%
100 001–	9	0,77%	12 839 261	81,97%
Yhteensä	1 165	100,00%	15 654 147	99,94%
joista hallintarekisteröityjä	5		32 472	0,21%
Yhteistilillä			10 119	0,06%
Liikkeeseenlaskettu määrä			15 664 266	100,00%

Omistajaryhmät 31.10.2016	Omistajia	Hallintarekisteröityjä	Osuus omistajista, %	Osakkeita	Osuus osakkeista, %
Yritykset yhteensä	45		3,86%	1 389 499	8,87%
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset yhteensä	7		0,60%	10 023 299	63,99%
Julkisyhteisöt yhteensä	2		0,17%	75 100	0,48%
Kotitaloudet yhteensä	1 104		94,76%	4 129 319	26,36%
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt yhteensä	2		0,17%	1 028	0,01%
Ulkomaat yhteensä	5		0,43%	3 430	0,02%
Yhteistilillä				10 119	0,06%
Yhteensä	1 165	32 472	100,00%	15 664 266	100,00%

TAKOMA OYJ

Vanhantalontie 3, 39700 Parkano | www.takoma.fi | sales@takoma.fi | keskus: 020 1847 500